

שבוע סרט
תלמה ארמון, ראיון בעמ' 8–9
WARNER HOME VIDEO
CLINT EASTWOOD
TIGHTROPE
★ על חבל מתוח (קלינט איסטווד) ★ יפהפיות במלכודת (ג'יימס קובורן) ★ דופקים את המאפיה (טרנס היל ובאד ספנסר) ★ גנום סגול (פרינס) ★ הביאו את ראשו של אלפרדו גארסיה (וורן אוטס) ★
כ־300 סרטים וביניהם 13 סרטי ג'יימס בונד, 15 סרטי קלינט איסטווד, 12 עשרות סרטים מצוירים של באגס באני, גרייסטוק, ב"ס לשוטרים מתחילים, משוקי מלחמה, ינטל, סקורפיו, ועוד ועוד.
פרטים בספריות הוידאו המובחרות.
קרוב:
CITY HEAT
GREMLINS
★ השחר האדום ★ גרמלינס ★ המתופפת הקטנה ★ העולם לפי גארפ ★ מסביב לעולם ב־80 יום
★ עיר לוהטת ★ חזיז ורעם מעבר לדרוב 110 ★ מאחורי הסורגים ★ רצח בעיניים ★ שלום לנצח
★ נערת הפרוטוקול ★ נשים בעורף ★ משוק מסוכן ★ חטיבת השדים ★ פושע בעורות החוק ★
הנוקם מקלסקי ★ חנינה במשטרה ★ מקס הזועם 3 ★ משימה לשוטרים מתחילים ★ ועוד ועוד
כלבתולים
סרטים מצויירים
עם פסקול בעברית

טור ראשון

פריצת דרך לחדר ההלבשה

חדר ההלבשה של הספורטאים הגברים היה תמיד בבחינת טאבו לנשים שבחרו בעתונאות הספורט כמקצוע. שעה שכל העתונאים הגברים יכולים להידחק פנימה לחדר ההלבשה, אחרי משחק, ואף טבעי בעיניהם לראות את הספורטאים לפני ואחרי מקלחת – נותרה כתבת הספורט בחוץ, מול דלת חסומה.

בשבוע שעבר נפרץ סוף סוף המחסום. חברת המערכת, ברוריה ביגמן, הרהיבה עוז וביקשה רשותם של מנהלי קבוצת אליצור מנתניה להיות נוכחת בשיחת התידרוך לפני המשחק עם הפועל חולון, בעת ההפסקה ועם השריקה לסיום. להפתעתה – נענתה בחיוב. על רשמיה – במדור „תטיף" בעמוד 4 בגליון זה.

אנו, הגברים, מבקשים עתה יחס דומה. גם אנחנו רוצים לבקר בחדר ההלבשה של קבוצות הנשים. נבחר לנו את המקום ואת האובייקט, נבקש יפה ונראה מה תהיה התגובה.

משתתפת קבועה נוספת שלנו, תלמה אדמון, אינה עוסקת בסיקור שוטף של אירועי ספורט. בעבודת היום־יום עיסוקה, בעיקר, בענייני ספרות, אמנות ועריכה.

תלמה ביקשה הזדמנות לחדור אל עולם הספורט, באמצעות ראיונות עם אישי־ספורט שונים. אנו משוכנעים שעשינו עיסקה טובה. תלמה רואה את המרואיין שלה בעין אחרת. הזווית שלה מעניינת.

השבוע ראיינה את גיורא שפיגל, בעבר כוכב בין־לאומי של מכבי ת"א, כיום מנהל בהפועל פ"ת.

עד כמה שידוע לנו – תלמה נהנתה מזה.

גם אנחנו.

בשער: גיורא שפיגל, בעבר כדורגלן מפורסם, כיום מנג'ר בהפועל פ"ת. יש לו תכניות. תלמה אדמון שוחחה עמו, עמ' 8־9. צילום: עדי אבישי.

שבוע ספורט

עורכים:
אלכס דורון
משה לוד

צלם: עדי אבישי

עיצוב גרפי: שפי דגן

מודעות: גילה שניידר
טלפון: (03)439442

כותבים

קהות חושים

אין לקבל, בשום אופן, את הדרך שבה הועלה זכרו של הרצל קביליו ז"ל, לפני המשחק הבין־ארצי עם נבחרת אנגליה ברמת־גן. ההתאחדות לכדורגל היתה זו שצריכה היתה ליזום את דקת הדומייה. השחקנים נכנסו לתמונה רק כאשר ראו כי איש בהתאחדות אינו מתכונן לעשות זאת ביוזמתו.

דיברו על „פרוטוקול". היכן כתוב שאסור לכבד זכרו של מישהו במשחק בין־ארצי, וכמה נופל כבודו של הרצל קביליו ז"ל מאביו של כדורגלן זה או אחר שנפטר והקבוצות מכבדות את זכרו?

עוד סימן לקהות החושים של ההתאחדות.

ירושלים — ירח קמיאל

עכשיו הבנתי

כמה דקות אחרי שהסתיים המשחק עם אנגליה, פרצו לשדה ברמת־גן כמה עשרות אוהדים אנגלים כדי לחבק ולהתחכך באליליהם שניצחו.

ממקומי ביציע ראיתי כיצד ניגשים שניים־שלושה מהם ל„קפטן" בריאן רובסון ו„חונקים" אותו מרוב אהבה. בידיהם היו פחיות בירה ריקות (מי איפשר להם כניסה לתחומי המגרש עם פחיות בירה – הרי זה אסור!) שהחלו להתעופף לכל עבר וכמעט פגעו באחד השוטרים שהיה בקירבת מקום.

השוטרים עשו כל מאמץ להרחיקם מהשדה, אך הם גידפו אותם במלים בוטות. עכשיו הבנתי כיצד התרחשה הדרמה הגדולה באיצטדיון „הייסל" בבריסל. כאשר כמה אלפי אנגלים שותים בירה – הכל יכול לקרות.

תל־אביב — ש.ירקוני

האיש בפ"ת עם הכסף והדלי
צילום: אורי קובה.

יש חור בדלי

קשה להבין את אגודות הספורט. כיום, ב־1986, מונים כסף מתוך ואל הדלי. לא מאמינים? מי שהיה נוכח ב„דרבי" הפתח־תקוואי בכדורגל, יכול היה להיווכח במו עיניו. ישב הגיזבר, או מי שזה לא היה, ספר את הכסף והשליכו לתוך הדלי.

ומה היה קורה אם היה חור בדלי?

פ"ת — עמוס הראל

★ נכון. גם הצלם שלנו היה במקום וצילם את האיש עם הכסף והדלי.

אלימלך, מלך?

ישראל אלימלך, כדורסלן הפועל חולון ונבחרת ישראל, לכל הדעות בחור טוב ושקט. אך מה חבל היה לראות את אותו אלימלך, במשחק קבוצתו נגד מכבי חיפה ברוממה, מתרגז ומתווכח, ואף מנסה „לסגור חשבון" עם אחד הצופים בתום המשחק שממנו הורחק בחמש עבירות.

במשך כמה דקות הייתי עד לוויכוחים שניהל אלימלך. לא מתאים לו. אני מקווה שהיתה זו התפרצות רגעית. אנו רוצים לראותו „מלך", כפי שהצטייר לנו עד לאותו משחק.

חיפה — דרור מאיר

אופטימיסט

בזמן האחרון מדברים וכותבים הרבה על „הזדקנות" כוכבי הכדורסל במכבי ת"א. מצביעים על כך כגורם לאי־ההצלחה באירופה.

נכון שמכבי עוברת, ככל קבוצה אחרת, תהליך של חילוף משמרות, הגורם לתקופת־שפל מסויימת ברמה ובהישגים. אולם אין הדבר מצביע על „סופה" של מכבי.

אני משוכנע שתוך זמן מה, כאשר חן ליפין ודורון ג'מצ'י יובילו את החמישיה, ולצידם יופיעו צעירים מוכשרים כליאור ארדיטי ורון שטרייכמן, תעלה מכבי על דרך המלך ותשחזר את שנותיה היפות.

חיפה — יובל שור

הייתי בחדר ההלבשה של אליצור נתניה וניותרתי בחיים...

כתבת־ספורט אמריקנית ניהלה במשך תקופה ארוכה משפט אזרחי על האיסור שהוטל עליה להיכנס לחדרי הלבשה של קבוצות בייסבול. טענתה: סיקוריה חסרו את ה„צבע" מחדרי ההלבשה. האיסור, לדבריה, פגם באיכות עבודתה. עוד הוסיפה כי אינה מתייחסת בביקורה בחדר ההלבשה של הספורטאים הגברים כאל מקור משיכה מיני, אלא כאל חלק חשוב בעבודתה. נאבקה וזכתה.

ועכשיו הגיע תורי. עד למשחק הראשון בין חולון לאליצור נתניה בשלב הגמר־סל – תוויתי רגעים גדולים בכדורסל. אלא שכל אלה – עד לדלתות חדרי ההלבשה של הקבוצות. העתונאים הגברים נכנסו לחדרי ההלבשה והותירו אותי מאחור. עבודה לא מושלמת שלי, לכל הדעות.

בבוקר המשחק הראשון בחולון העזתי ושאלתי אחד ממנהליה של נתניה אם יותר לי להתלוות אל הקבוצה בחדר ההלבשה, בשיחת ההכנה שלפני המשחק, בהפסקה ובסיומו. „בבקשה, אין בעיות", ענה לי חבר ההנהלה. גיבורה גיבורה – אבל לקח לי כמה דקות טובות להתאושש. לא תארתי לעצמי שהעניין ילך כל כך בקלות. מאותו רגע נכנסתי לבעיה, אבל לסגת – לא יכולתי.

עמיתי במדור הספורט של „מעריב" הפחידו אותי. „איימו" עלי שאקבל טראומה ממה שיראו עיני בחדר ההלבשה... שאראה איברים שלא מן העולם הזה...היו שהציעו לי להצטייד בסרט מדידה... ועוד כהנה וכהנה תיאורים, שעשו לי „שחור בעיניים". לומר את האמת – הסמקתי למשמע הדברים ושפע העצות, אבל החלטתי שלא לוותר, אני לא מצטערת. תאמינו לי, לכל הסיפורים והתיאורים הציוריים לא היה שחר בחדר ההלבשה של נתניה.

אני רוצה לומר תודה לבחורים. קיבלתם אותי באהדה, ללא מבוכה, כאחת משלכם. חששתי מהתגובות – אבל כל הכבוד לכם שלא עשיתם מזה עניין. עזרתם לי לפרוץ מחסום של שנים בעתונות הספורט שלנו. העידוד שקיבלתי ממאמן נתניה יוסי הררי, ורופא הקבוצה ד"ר אילן גונן, שראו בכניסתי לחדר ההלבשה אקט טבעי לצורך עבודה – עזרו לי. עברתי גם את זה, והעיקר – נותרתי בחיים. אני מאמינה שאנחנו עוד ניפגש.

מלים יפות, ציונות. אבל תכל'ס. מה היה בחדר ההלבשה? שיחה טאקטית אחרונה לפני המשחק. המאמן הררי כורע ברך. שחקני החמישייה הפותחת שעמדו – נתבקשו לשבת מולו. דני ברכה לא מסוגל. הוא עומד עם כדור ביד, קפץ והיה כל העת בתנועה. יש לו קוצים בישבן. יוסי – הכל בעברית. אף מלה באנגלית. קארל נברסון ו־וילי סימס מבינים אותו. האחרים – אני לא בטוחה. תרגום מסונן מפיו של עוזר המאמן משה ופינרסקי. רק השניים מדברים. האחרים מקשיבים. ג'יימי הול אכל שוקולד. אבי פוגל כירסם כיף־לי. הול המתולתל נזכר שהוא אינו מסורק ודאג לעיצוב השער. לטרי פייר נשבר לשבת. קם, וכבר מבצע מתיחות. קדימה בחורים – ממריץ ברכה.

לפני שפורצים החוצה מחדר ההלבשה – תזכורת. הררי, לוח בידו, חוזר שוב על התרגיל של חולון נגד אישית. הוא מבקש שאיש לא יצא מן המשחק בחמש עבירות. זהו, נגמרו הדיבורים. שאגה „ א – לי – צור" ויוצאים לעבודה.

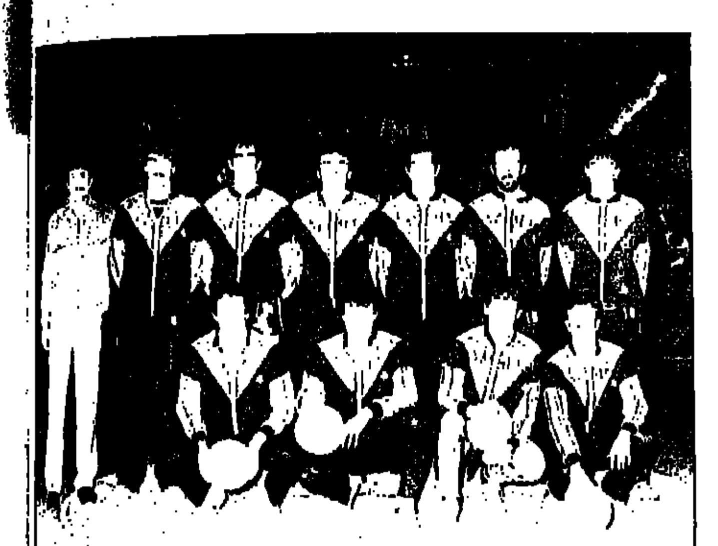
בהפסקה – נתניה בפיגור 37–44. נכנסתי רק לאחר שהבחורים גמרו להטיל מימיהם. מגוע להם. לא נשמעה בחדר ההלבשה ביקורת על מה שלא היה בסדר. דיברו מה לעשות כדי שיהיה בסדר. רק להררי היה מה לומר, ביקש להכתיב את הקצב והצהיר שהוא מאמין בנצחון קבוצתו. קארל נברסון העיר משהו: „יותר חסימות". „א – לי – צור" והלהקה יוצאת לחצי השני.

סיום המשחק. שמחה גדולה על הפארקט. בחדר ההלבשה, והפעם הררי לא היה שם, שמחה מאופקת ביותר. אשתו של ג'יימי הול מציצה מהדלת, מברכת את החברים והולכת. כמה שאגות קרב וזהו זה. „לחוץ לחוץ", צעק נברסון מתחת לזרם המים. דני ברכה, עם סיגריה ביד, יושב על ידי ומסביר שהסוסים רק קרב אחד. המערכה טרם הסתיימה. וילי סימס מנתח: „רבים חשבו שאנחנו בלון נפוח. ניסינו להוכיח שאנו עומדים במצבי לחץ. אנחנו לא נבנעים. כל הזמן אנחנו משחקים כאילו התוצאה 0–0".

כחתן לפני החופה – מסתובב בחוץ בראד ליף מגליל־עליון. 24 שעות קודם לכן חתם עם נתניה לעונה הבאה. פניו קורנות. כל אחד היה רוצה לשחק בקבוצה כמו נתניה של יום רביעי בשבוע שעבר. לוחץ ידי כולם וממהר לאשתו ההולנדית שחיכתה בצד.

לא נותר לי אלא להודות שוב לבחורים על הכנסת האורחים הנאה והלבבית. תודה ולהתראות.

ברוריה ביגמן

קבוצת מכבי ימק"א נצרת מימין לשמאל: המאמן ריזק ראיד, זאהר קארדוש, בולוס עוואד, ניזאר דאי, מוופק עאבד, עומר סוידאן, טוני קזעורה, עימאד ריזק, האני פראן, עאמר עמורי, גיריס בטחיש.

מכבי תל־אביב הצעירה מנצרת

כל מי שרואה את מכבי ימק"א נצרת בכדורסל – אומר עליה שהיא „מכבי תל־אביב הצעירה". כה אצה לה הדרך להיות הקבוצה הראשונה מהמגזר הערבי שתשחק בליגה א' – עד כי ראשיה עושים מאמצים כבירים בנידון, תוך תיאום עם...מכבי חיפה דווקא.

ואמנם – מכבי חיפה שימשה בשנים האחרונות מעין חממה לכמה מכדורסלני נצרת, המככבים כיום במדי ימק"א בעיר. וכאשר מדובר בהתעניינות הקהל – אי אפשר להתעלם מנוכחותם של 4000 צופים (!) מספר שגם יד־אליהו לא היה מתבייש בו, ב„דרבי" הנצרתי עם קבוצת האורתודוכסים. מכבי ימק"א ניצחה 63–48.

אליאס חורי

התואר יוכרע ב„הטוב משלושה"

לארי הולמס „מחפש בנרות" את מייקל ספינקס. פינקלון תומאס רוצה את הולמס או את טרוור ברביק. עד סוף הקייץ הבא צריכים כל אלה ואחרים, להתמודד זה מול זה בסידרת קרבות בשיטת „הטוב משלושה" – מה שאמור לחרוץ את גורל כתר־אלוף העולם במשקל כבד. רעיון חדשני של האמרגנים, במטרה לעורר את זירת האיגרוף ואת התקשורת המסייעת בליבוי האש. כל זאת מיועד, כמובן, גם כדי לעשות הרבה כסף. הבריטי פראנק ברונו „הכניס להם מקל קטן בגלגלים" (ראה סיפור בעמ' 20) וגם הוא רוצה להיות בתמונה. יהיה צורך לקחת אותו בחשבון.

אבל בינתיים: בעוד שבועיים, בלאס־וגאס, יפגוש תומאס את ברביק. בחודש הבא יחזור ספינקס לזירה, לגומלין עם הולמס.

ה„גלובטרוטרס", (לא של נתניה) למכירה

כמה „שווה", בשוק החופשי, להקת הכדורסל „הארלם גלובטרוטרס" – לא זו מנתניה, שמישהו החליט להדביק לה את הכינוי היומרני הזה, אלא המקור בכבודו ובעצמו?

השבוע יש לכך תשובה: 30 מיליון דולאר.

חברה במינאפוליס נענתה לאתגר – וקנתה את ה„טרוטרס" יחד עם להקת באלט על הקרח, שגם היא היתה שייכת לבעלין הקודמים של „קרקס הכדורסל". הלהקה על הקרח קיימת 46 שנה – ה„גלובטרוטרס" החלה עתה את העונה ה־60 שלה (נוסדה בידי היהודי אייב ספירשטיין). עד כה הופיעה ב־101 מדינות, בכל יבשות תבל. הבעלים החדשים מתמחה בטלוויזיה, באירועי בידור מכל הסוגים וגם בארגון טיולים משפחתיים.

עידן חדש.

סוסים. רק תעלת המים חסרה

במקביל לסקוואש, בדמינטון, קריקט, ראגבי ובייזבול – מתפתח בהדרגה בישראל גם ספורט הרכיבה על סוסים. מלימוד־לשם־כייף,הוא יוצא עתה לשלב חדש בהתפתחותו. ב־29 במארס תקיים „חוות הדר" לרכיבה, בראשון־לציון, תחרות בקפיצות מיכשולים. „התקנו מסלול מיוחד לשם כך, רק תעלת מים אין עדיין. תהיה בעתיד", מבטיח המארגן, אמיתי מירון.

בתחרות ישתתפו 30 רוכבים והיא מאורגנת בשיתוף התאחדות ספורט הרכיבה. התוכנית תכלול מיקצים לנוער ולמבוגרים. כבר כיום עוסקים בספורט הרכיבה (לשם תחרויות, לא כשעשוע) כ־100 ישראלים, ביניהם רבים יוצאי הארצות האנגלו־סכסיות.

„מוקדם עדיין לדבר על הופעה באולימפיאדה – אבל לפחות חולמים על כך", הודה מירון.

האיש שעשה לנו את קיץ 1984

כך, בלי תהודה גדולה מדי, עבר בשבוע האחרון במקומותינו אחד האנשים שעשו לנו את קיץ 84' בטלוויזיה. יש להניח שבמקומות בהן משדרת הטלוויזיה המקומית מעט יותר מ־4–5 שעות לערב, היו להרצאותיו יותר שומעים והרבה יותר כיסוי.

פרופסור רוברט (תקראו לי „בוב") טרקינג'ר הגיע לביקור כמעט רשמי בארץ הקודש. היום הוא פרופסור־חבר באוניברסיטת U.C.L.A בלוס־אנג'לס. בחודשים האחרונים הוא עורך סיבוב הרצאות באירופה. בעיקר במערב־גרמניה.

הקריירה האקדמית היא רק פן אחד של האיש המרתק. במשך עשרות שנים היה טרקינג'ר אחד מראשי מחלקת הספורט של .A.B.C. לדבריו – הרשת המובילה בספורט בארה"ב ומכאן, בהכרח – בעולם כולו. גולת הכותרת של עבודתו רבת השנים בכיסוי אירועי ספורט היתה אולימפיאדת לוס־אנג'לס. „הדבר הגדול, המורכב, ובלא ספק המסובך ביותר בתולדות ארועי הספורט הטלוויזיוניים עד היום".

כמי שמכיר את קהלו (בעיקר תלמידי החוג לקולנוע וטלוויזיה באוניברסיטת ת"א), ואת אופי הארץ שבה הוא מתארח, פתח הפרופסור במספרים. והם גדולים ומרשימים, בלא ספק. תיזכורת: 10,000 ספורטאים מ־100 מדינות ויותר: 26 אתרי סיקור טלוויזיוניים של אירועי ספורט; 140 מייל מרחק מצפון לדרום במפת אתרי הסיקור, ו־40 ממערב למזרח; מחיר זכויות השידור שניקנו על־ידי .A.B.C – 225 מליון דולר! התחנה שידרה 221 שעות שידור ב־16 ימי תחרויות, מתוך 29 ניידות שידור שאורך כל אחת -- מעל ל־30 מטר. במבצע שותפו 141 מצלמות אלקטרוניות רגילות, ועד 54 מצלמות־כתף. לפחות 85 מכשירי ווידאו להקלטה ושידור. הם ארחו מעל ל־3000 שדרים ועיתונאים הקשורים בטלוויזיה בלבד. מטעמם עבדו במבצע כ־32,000 איש, ובפיקוח ישיר על השידורים – כ־15,000.

„היה לנו שם הרבה מזל", הוא אומר. „המרחק בין הצלחה לכישלון יכול היה להיות ממש זעיר. דברים שאינם ניתנים לשליטה כמו מזג האוויר, שלא בגד ולו פעם אחת; תקלות טכניות, כמו למשל הפסקות חשמל, שלא היו; ויותר מהכל: הכל עבר חלק מבחינת הביטחון. זה היה החושש הגדול מכולם. אחד הסיפורים המפורסמים מענייני הביטחון ב־.L.A היה עניין הפצצה שגילה אחד מאנשי הביטחון באוטובוס. אחרי שהעניין נרגע, העלתה החקירה כי אותו איש ביטחון שמצא את הפצצה – הוא זה שהטמין אותה... רצה מעט תשומת לב"...

לרוברט טרקינג'ר קשה לתאר את הלחץ הבלתי נסבל שבו היה שרוי כמי שהיה אחראי על כל מסכת השידורים המסועפת ביותר בהיסטוריה של הטלוויזיה. הלחץ בו היו נתונים כל אלה שהיה להם חלק במבצע. חלק אחר בהרצאה שלו הוקדש לתאור התפתחות טכניקות הצילום והכיסוי השונות מאז החליטו ב־A.B.C שהתחום המוביל שלהם יהיה שידורי הספורט. כך למשל, בחירת זוויות הצילום השונות אשר נבחרות לכסות כל ארוע ומשחק; כך פיתוח מצלמת־הכתף, מכשיר אשר איפשר כניסה לתוך תוכו של הספוטאי, בגובה קו הראייה.

לפרופסור לא חסר חוש הומור. סיפר על תופעה חדשה שהתגלתה באולימפיאדה. כדי לא לגרום להעדרות קהל שיעדיף את הכיסוי המאסיבי של הטלוויזיה, דאגו למסכים ענקיים שפוזרו באיצטדיונים. אחר־כך, הסתבר, שראשיהם של צופים רבים היו מופנים רוב הזמן אל עבר המסכים, לאו דווקא למתרחש בשדה. „זה כמו שאתה עושה אהבה. ומיד לאחר מכן אתה מפנה מבט לעבר מסך גדול, המראה לך את ביצועיך באין־סוף שידורים חוזרים...

הקהל המועט שבא לשמוע על המתרחש מאחורי הקלעים של רשת הטלוויזיה הגדולה, יכול היה להאזין לפכים קטנים מהמתרחש מאחורי המצלמה. כמו, למשל, מה עושים כאשר חצי שעה לפני מועד תחילת שידור המשחק החשוב ביותר ב־N.B.A מכריזים הטכנאים והצלמים שביתה כללית, ומשאירים את מלאכת השידור על שדר, פרשן ושני פקחים... אגב, את אותו משחק העבירו ליותר מ־50 מליון צופים באמצעות מצלמה אחת בלבד. המדהים היה שלאחר מכן הגיעו לחברה רק שני מכתבי תרעומת...

אגב כדורסל מעולם אחר. מי שחוזה בשידורי משחקי הכדורסל המקצועני – טוב שידע כי את „רעש" הסלים והרשת המציאו ב־A.B.C. הם היו הראשונים להתקין מיקרופון על הסלים.

אחרי ההרצאה הכל־כך מרתקת, חבל היה רק על דבר אחד: שרק תלמידיו של ארנון צוקרמן (מי שהיה מנהל הטלוויזיה הישראלית, והיום ראש החוג לקולנוע וטלוויזיה בת"א), ועוד מספר סקרנים בודדים באו להאזין. במדינה שכה אוהבת לדבר על טלוויזיה, על מה שיש בה – ובעיקר על מה שאין – יכלו רבים לקבל מימד שונה, בגדול, על מה זה טלוויזיה, ואיך עושים אותה מקצוענים.

טובי פולק

פרופ' בוב טורקינג'ר. איך עושים טלוויזיה..

הפנינה שבכתר – איננה

יש דברים שפשוט אי אפשר לעכל אותם. כך גם מותה של פנינה קוגט מפתח־תקוה.

פנינה היתה המזכירה של הפועל בעיר. אשה אחת, ספורטאים רבים. היא היתה האם, החברה והאחות שלהם. „כשבאת לבית הפועל – באת לפנינה", מספר ליאור שחר, יושב ראש ההנהלה לשעבר. לא רק ליאור יודע זאת.

קשה למצוא בנוף שלנו אנשים כמו פנינה. מישרה של שמונה שעות. אך בפועל – עשרים וארבע. משרד, אולם הספורט, איצטדיון הכדורגל, שבת, חג ותמיד עם חיוך על הפנים. „ושמישהו לא יחשוב שהיא הזניחה את הבית. פנינה היתה אם ורעייה למופת. רק לפני חמישה חודשים עשינו בר־מצווה לבן ופנינה אירגנה הכל לבד" מספר בנצי בעלה.

אלי קמיר

פנינה קוגט היתה הפועל פ"ת

מה היה/יהיה

עמנואל רוזן

צבי לובצקי: הילדים דווקא אוהדי הפועל...

„לא הייתי במשחק הזה"...

צבי לובצקי, היית בהפועל תל־אביב בפעם הקודמת שהם הפסידו 44 הפרש למכבי. זה היה במאי 1957 והתוצאה היתה 88:44. מה קרה לכם אז?

– „לא זכור לי. אני לא חושב שהייתי אז בהפועל".

מה איתך, בעיתון כתוב שקלעת שתי נקודות.

– „כן? אז כנראה שזה מה שהייתי שווה במשחק הזה. באמת זה כתוב בעיתון?"

כתוב. אתה מופיע בסוף רשימת הקולעים.

– „הייתי ילד אז. אני חושב שלא הייתי אחראי להפסד".

כבר אז זרקו האשמות זה על זה בהפועל?

– „זה היה משהו אחר לגמרי".

ראית את הדרבי?

– „לא. אני אמנם הולך הרבה לכדורסל אבל לא למשחקים של הפועל תל־אביב. אני מעדיף לראות השנה את חולון, את אליצור נתניה ואת גליל עליון".

מה יש לך נגד הפועל?

– „הצוות שם לא לטעמי. כל מה שקורה שם לא לטעמי". אנחנו, הוותיקים, התרחקנו מכל העסק הזה שנקרא הפועל תל־אביב. האגודה הצליחה להרחיק אותנו".

מה עם הילדים שלך, אתה מחנך אותם לאהוד את הקבוצה הנכונה?

– „הם דווקא אוהדי הפועל". מסכנים. היו בדרבי?

– „לא. לדרבי הזה הם לא הלכו"...

על „השחיטה" ביד־אליהו...

חבר־כנסת פנחס גולדשטיין, בשבת שוב באו 600 איש לראות את מכבי תל־אביב באיצטדיון רמת־גן. נדמה לי שאתה נלחמת בשעתו על כך שמכבי תשחק שם.

– „לא מדוייק. אני נלחמתי למען כיבוד הסכמים חתומים. קמתי להגן על מכבי כאשר גורמים זרים ניסו להתערב ולמנוע משחקים שם".

נו, ועכשיו רואים שם את מכבי 50 אלף מושבים מיותמים.

– „תראה, אני חושב שהיו למכבי שני שיקולים לשחק שם: שיקול כלכלי, מכיוון שהם לא עמדו בדרישות הכספיות של בלומפילד, ושיקול מקצועי כי מכבי היא קבוצה טכנית שמשחקת טוב על מגרש גדול".

אתה לא מתכוון ברצינות לסעיף השני, נכון?

– „אני דווקא כן מתכוון, אבל האמת היא שהקהל לא בא לראות את מכבי כי אין מה לראות השנה. גדל אצלנו קהל עם דרישות גבוהות, קהל איסטניסט שלא נותן את עצמו בקלות. חוץ מזה, המצב הכלכלי משפיע. אבל כשיהיה למכבי מה להראות, אפילו אצטדיון רמת־גן יהיה קטן".

בתור אוהד מכבי תל־אביב אני מניח שנהנית יותר בדרבי הכדורסל של ה־44 הפרש.

– „לא. אני רוצה לומר לך שממש ריחמתי עליהם, על הפועל תל־אביב. זה כאב לי. לא רציתי לראות אותם ככה. זה לא טוב לספורט בישראל".

רחמים של עשירים?

– „לא, באמת. אני לא אוהב לראות משולשים או התעללות בקבוצת היריב. זה לא ספורט. ביד אליהו היתה בשבוע שעבר שחיטה של ממש".

ח"כ פנחס גולדשטיין: „השנה אין מה לראות במכבי כדורגל"...

קפיצת השיא והמקום הראשון של אורית בטהרן. 178 ס"מ.

כמה קופצת היום „גרוטאה" בת 30?...

אורית אברמוביץ', שתים־עשרה שנים אחרי ששברת בטהראן את שיא הקפיצה לגובה, 1.78 מ', נשבר עכשיו השיא על־ידי גבי רוזן והועמד על 1.80 מ'. מה את אומרת על ההישג המופלא?

– „אוי תשמע, אני כל־כך לא בעניינים. כל מה שאני יודעת זה שבתקופתי היתה גם רות זלוצ'נקו אבל בשנים אחרונות לא היתה מישהי רצינית במקצוע הזה. אולי עכשיו".

למה זה לוקח שתים־עשרה שנה להוסיף שני סנטימטר בגבהים מצחיקים באלה?

– „תאמין לי שאין לי הסבר. בזמנו יכולתי לטעון שהמסלולים דפוקים, אבל היום כבר אי אפשר לומר את זה. היום יש לפחות מסלול אחד מצויין וגם בווינגייט אפשר לקפוץ בתנאים טובים. מה אני אגיד לך? גם לי לקח עשר שנים לשבור את השיא של מיכל למדני שהיה 1.67 מ' בערך".

מה קורה איתך היום?

– „נשואה, אם לילדה בת שנתיים ורחוקה רחוקה מעולמי האתלטיקה".

נניח שמחר את חוזרת למסלול ובלי שום אימון שמה את הרף וקופצת. איזה גובה תעברי?

– „בצניעות אני מהמרת על 1.55 מטר".

ואם תתאמני, תוכלי לחזור לפורמה?

– „לאו בחייך, אני גרוטאה, כבר בת 30. זה כבר לא צחוק". וגרוטאה בת 30 לא תוכל לעשות 1.80 מטר?

– „קשה לי להאמין. כל סנטימטר שאתה מתקדם זה בריאות".

טוב, להתראות בשנת 2000 עם 1.82 מטר.

– „או, לא לא. עכשיו גבי רוזן על הסוס ואני מקווה שזה ילך לה יותר מהר".

גם אני יכול להבקיע מקרן

יעקב אסיאג, אחרי שראינו את הגול של סיני שנפסל בטלוויזיה התרשמנו שזה היה חוקי לחלוטין. אתה עדיין טוען שדחפו אותך?

– „זה לא רק אני טוען. גם אלי כהן מהפועל".

הוא אמר לך

– „הוא אמר לבלם שלנו, קובי סגל. הם חברים. הוא הודה שהוא דחף אותי בשתי ידיים וברח אחורה. זה רקהיה לפני שהכדור הגיע ולכן לא ראיתם את זה בטלוויזיה".

וגם בגול הראשון דחפו אותך?

– „כן. דחפו אותי מאחורה לתוך השער. לא ראיתי מי זה היה".

תגיד, זה שבוע שני שאתם חוטפים בדקה ה־90. אי אפשר להחזיק מעמד?

– „זה כדורגל, גם אנחנו ניצחנו את מכבי פתח־תקווה ומכבי יבנה בדקה ה־90".

אבל בכל זאת, בשלוש דקות אחרונות לא ראינו שחקן של בני יהודה אפילו לא בחצי המגרש שלכם. כולם היו ברחבה ובכו לשופט שישרוק כבר.

– „אתה צודק. זו טעות, אבל אין לנו מי שיחזיק כדור בדקות האחרונות ויתן להגנה קצת לנשום. ניסים כהן יכול היה לעשות את זה טוב".

הקרנות של סיני הן באמת מסובכות כל־כך?

– „שום דבר לא מסובך. לקחתי הרבה קרנות כאלה במשחק. הגול הראשון לא היה גול ובגול השני פשוט לא היה מי שיקח את הפינה הקרובה".

אז אי אפשר להשוות קרן של סיני לבעיטת עונשין בלתי ניתנת לעצירה של פושקש?

– „מה פתאום?! פשוט יש להם שחקנים שנוגחים טוב והם מצטופפים ברחבה. זה הכל. גם אני יכול להרים קרן שיכנס ממנה גול".

כדורגל +

א. טבק

400 אלף דולר עד כה – וחיפה לא מרוצה...

לא פלא הוא כי מכבי חיפה עומדת איתן על רגליה מבחינה כלכלית. בתום השליש השני של משחקי הליגה, הסתכמה המכירה בכ־50 אלף כרטיסים ויותר, שהכניסו לקופתה 600 אלף שקל חדש, כלומר 400 אלף דולר. למרות זאת – לא מרוצים בחיפה מהמספרים המרשימים הללו. ההכנסה לא עמדה עד כה בתחזיות הכספיות של התקציב.

בתחילת העונה הוגש תקציב, לפיו דובר על מכירת 50 אלף כרטיסים בכל העונה, אך במחיר ממוצע של 15 ש"ח לכרטיס. כלומר – הכנסה ממכירת 750 אלף כרטיסים. עם זאת – מקווים בחיפה כי עתה יימכרו מספיק כרטיסים (עוד 15 אלף לפחות) כדי שהקבוצה תסיים את העונה ללא גרעון משמעותי.

אי שביעות הרצון בחיפה ממכירת הכרטיסים וההכנסות עד כה – היתה מתקבלת בשמחה אצל מספר רב של אגודות בליגה לאומית, שכן את מספר הכרטיסים שמכרה חיפה עד כה – מכרו כמה אגודות גם יחד...

לדוגמה: בית"ר ירושלים מכרה 31 אלף כרטיסים ובני יהודה 22 אלף. שתיהן מכרו כמות זהה לזו של חיפה. המובילה, הפועל ת"א, מכרה 30 אלף כרטיסים, כאשר במשחק אחד (בגלל עיקולים) לא מכרה כרטיסים. מאידך – יש לה שותפה, שמשון, במשחק ה„דרבי" שבו נמכרו 16,354 כרטיסים (שיא העונה).

אך יש גם צירוף שבו מכרו חמש קבוצות את מספר הכרטיסים שמכרה חיפה עד כה: מכבי יפו (8500 כרטיסים), יבנה (8000), הפועל כפר־סבא (12,000), מכבי פ"ת (10,500) ושעריים (13,000). בסך־הכל: 52 אלף כרטיסים, כמות שמכרה מכבי חיפה. וניתן לעשות עוד כמה צירופים בנושא זה, מה שמעיד על מצבו האמיתי והעגום של הכדורגל הישראלי, אך לא של מכבי חיפה.

דו"ח גיורא

מעוללות ועדת הנוער. לפני ימים אחדים הגיש גיורא שפיגל דו"ח מקצועי על טורניר הנוער שנערך בחודש דצמבר. הוא הודיע כי יעדיף למסור את הדו"ח בעל־פה, כי דו"ח כתוב מוצא מייד דרכו לעיתונות, מה שאכן אירע לדו"ח של המאמן גדעון כהן. רצוננו כובד – למרות שמסקנות „ועדת קובלנץ" קובעות חד משמעית כי דו"ח כזה חייב להיות בכתב.

גיורא היה צנוע יותר בהמלצותיו על שחקני נבחרת הנוער, מהמאמן גדעון כהן. זה האחרון המליץ, כזכור, על חמישה שחקנים לנבחרת הבוגרת. עתה הועמד המספר על שלושה. גיורא, מאידך, המליץ רק על שני שחקנים לנבחרת הבוגרת: משה איזנברג מבני־יהודה ואלון חזן מהפועל פ"ת.

ההמלצה אומרת שהשניים יהיו בחברת השחקנים הבוגרים, יישבו על הספסל בזמן משחקים, כדי לספוג אווירה־של־נבחרת. מוקדם מדי לשתפם, לדעתו של שפיגל, במשחקים – אך לדעתו עשויים השניים להימנות, עם הזמן, על הסגל הלאומי הקבוע.

הכל טוב ויפה – אך ועדת הנוער אינה יודעת מה לעשות עם המלצה זו. הנבחרת הבוגרת אינה בפעילות, מה עוד שההמלצה צריכה להימסר למאמן הלאומי יוסף מירמוביץ' ישירות על־ידי הצוות המקצועי של נבחרת הנוער וגם אז אין חובה לקבל את ההמלצה.

נשאלת השאלה: אם אכן זהו המצב – לשם מה כל הדיונים בנושא, ועוד באיחור של שלושה חודשים?

נראה לי כי ועדת הנוער צריכה להתרכז בהווה, ובנושא איך להצליח במשחקים המוקדמים על גביע העולם, ולא לדאוג לנבחרת הבוגרת. לשם כך יש ועדות אחרות, וגם הן לא מצליחות.

יצחק שניאור (מימין) שייך ל„מחנה אבי". ואמנם שניאור עומד לידו של אבי פילוסוף (סרט לראשו). מן העבר השני ניצב „מחנה דוד" של סולמי. צילום: עדי אבישי

תן 180 אלף – ואורי שלך

לשאלה אם אורי מלמיליאן יישאר בעונה הבאה בבית"ר ירושלים – אין תשובה חד משמעית. אך מאחר שלכל דבר ולכל שחקן יש מחיר, הרי גם לאורי יהיה כזה. כרגע מדובר על סכום של 250 אלף דולר. יודעי דבר אומרים כי גם ב־180 אלף דולר ניתן יהיה לקנותו.

בית"ר לא ששה למכור את אורי. אך מנהל הקבוצה, אברהם לוי, שהוא דמות דומיננטית באגודה, אומר גלויות: „אורי יימכר – אם לא ניתן יהיה להגיע עימו לכלל סיכום שיישאר, ואז נדרוש מחיר שיוציא לפחות את הקבוצה מהבוץ הכספי בו היא שרוייה".

בשום מקרה לא תשאיל בית"ר את אורי לעונה אחת. כך שכל מיני רעיונות בנושא זה מצד קבוצות – יכולות להיגנז. ההחלטה לא להשאילו, מעמידה למעשה בספק את האפשרות כי אורי יוכל לעזוב את ירושלים. במצב הכלכלי הנוכחי של הקבוצות – אין בנמצא אגודה היכולה לשלם 180 אלף דולר עבור אורי, סכום שאינו כולל את שכרו שגם הוא לא יהיה נמוך.

נראה כי עוד ייכתב הרבה בנושא זה בחודשי הקיץ. דבר אחד ברור: אורי לא יצא נפסד מהכדורגל. הקרובים אליו ולקבוצה, ערכו בימים אלה תישובים מחישובים שונים, ואלה מורים כי אורי אינו רק שחקן מחונן. יש לו גם ראש וחוש לכסף. מקורביו אומרים כי לבחור בן ה־29 „יש הרבה". שיהיה לו לבריאות.

תשקיף

שניאור, כן? לא?

בני־יהודה ת"א, בלי ספק אחת ההפתעות וההצלחות של העונה, לא מעט בזכות המאמן יצחק שניאור. למרות זאת צפוי עימות פנימי בקרב המנהלים הבכירים של המועדון אם לחתום עמו הסכם לעונה נוספת.

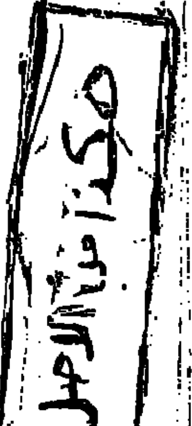
נציג החברה המאמצת, אבי פילוסוף, תומך ללא סייג בשניאור, אך לא כך פני הדברים במחנהו של דוד סולמי, ה„איש החזק" של המועדון. אומרים כי העימות הפעם אינו רק מי יאמן את הקבוצה בעונה הבאה, כי אם מי באמת יהיה האיש הקובע במועדון.

בפעם האחרונה היתה ידו של פילוסוף על העליונה. הוא האיש שפסק לטובת שניאור בעימות שהיה למאמן עם דוד סולמי. למרות שחלפו כבר חודשיים מהאירוע, הדיו עדיין מהדהדים במועדון.

מקורבי דוד סולמי פנו כבר לאחד המאמנים הבכירים ובדקו אצלו אם יסכים להדריך את הקבוצה בעונה הבאה. פנייה זו אינה מקרית, ולמרות שהתשובה היתה שלילית – לא נאמרה המילה האחרונה בנושא זה, ולגבי המאמן שהשיב בשלילה.

לכולם ברור שאם רוצים להחליף את שניאור – יש להביא מאמן בעל שם ושיעור קומה.

מאידך – אם בני־יהודה היתה מנצחת בשבת, היה „מחנה פילוסוף" דואג כבר השבוע להחתים את שניאור. כיוון שהנצחון שנראה באופק „התעופף" לו בדקה ה־90 – נדחתה ההכרעה, אך לא העימות.

„כתבו עליו בעיתון הרבה דברים" (אריק איינשטיין ושלום חנוך)

קבוצת הפועל פ"ת היא היחידה בארץ שיש לה מנג'ר. גיורא שפיגל. הוא שם בעמדת המתנה. מחכה להחלטת ההתאחדות לכדורגל. הציעו לו לנהל את נבחרת הנוער. גיורא לא מאמין במדיניות של טלאים. הוא רוצה להיות מנהל־על של כל הנבחרות, כולל הלאומית.

יש לו תוכנית

גיורא (עומד, נשען ...

תלמה ארמון

תיק קטעי העיתונות שנכתבו עליו כמעט ריפה את ידי. ב„אלמגור", משרד הביטוח שבו הוא עובד, כבר מביטים בשוויון נפש בעיתונאים הצועדים לתוך חדרו של גיורא שפיגל. התפאורה הזאת, הכוללת תמונות קבוצתיות מימי הזוהר בשטרסבורג ולִיון ('73 – '78), וגביעים מוזהבים חקוקים באותיות הוקרה ממחלקת הכדורגל של קבוצה אחת, מכבי ת"א שמה, ניגלתה כבר לכמה וכמה מושכי עט. גם אם הזרקורים כבר אינם חושפים אותו באור ישיר, שפיגל ממשיך להיות מצוטט. משולי המגרש, בתפקיד מנהל מקצועי של הפועל פתח־תקוה, הוא מצליח, בלי להתאמץ, חס וחלילה, למשוך אליו את אמצעי התקשורת. דרור בר־נור, מאמן הקבוצה, נראה כמורגל בזווית הזאת של פני המראיין. עיתונאי נכנס למגרש האימונים ועיניו מחפשות את גיורא. לכל היותר הוא שואל את בר־נור כמה שאלות על גיורא.

הצומת הבא בקריירה שלו, אינו מדאיג את גיורא שפיגל יותר מקודמותיו. הסטואיקה שלו שימשה אותו באמונה ברגעים קריטיים מזה הצפוי לו בסוף העונה הנוכחית. התאחדות הכדורגל הציעה לו לנהל את נבחרת הנוער, כפי שעשה בטורניר הנוער בדצמבר האחרון. שפיגל מצידו, מאמין בשיטה כוללת, לא בטלאים. הוא רוצה לקבל ניהול־על של כל הנבחרות. הבוגרים, הנוער, העתודה. שהמאמנים של הקבוצות השונות יעבדו תחת פיקוחו, כפול דוגמת אירופה. אם יובא מאמן זר לנבחרת, עלולים להיווצר קשיים. סביר להניח שמאמן אנגלי בעל שיעור קומה – לא יעכל בקלות הוראות של מנהל לוקאלי.

שאול סוירי, יו"ר התאחדות הכדורגל, טוען שכל העניין עדיין בחיתולים. „אין לשפיגל עדיפות על אף מועמד אחר. מנגילא הוועדה תשב עוד חודש, חודשיים. עוד מוקדם להעריך".

שפיגל מודע לכל ההיסוסים. הוא ממתין בסבלנות, שהוועדה שמונתה לברוק את הסיבות לכשלון באוסטרליה, תגבש החלטה לגבי שיטת העבודה הרצויה לנבחרת. בינתיים הוא כותב הצעה מפורטת בנושא.

תמיד על הרגליים

העובדה שהוא מחושב – כבר קנתה לו כמה אויבים, אבל מעולם לא הכשילה אותו. גם אם ישאר בתום העונה נקי מתואר „דירקטר ספורטיף" בקבוצת כדורגל כלשהי, הוא לא יתאכזב. שפיגל למד במשך השנים להחצין תחושות רק לאחר ניצחון. בגלל זה ישנם הסוברים בטעות, שהוא מצליחן, שלא חש מעולם במרירות הכשלון.

התכונות החתוליות שלו, המפילות אותו תמיד על הרגליים, הן המייחדות אותו מן השאר. אם אמרו עליו שהוא אינטליגנטי, יכלו לספק תואר כזה גם לאחרים. בר־נור עצמו, השותף שלו על המגרש היום ובעבר המכביסטי, מתבטא באופן רהוט לא פחות. עירית נעמן ציינה בדיוקן שעשתה עליו, כשפרש, שהוא „חתיך". יש עוד חתיכים. יש עוד מאמנים מלבדו, שמקרינים סמכות. שפיגל מושך את תשומת הלב בגלל אופן הקישור הכימי בין התכונות, ואולי זה הדבר הנסתר שיש בו, אך אינו ניתן להגדרה. ידידו מנוער, יוסי שמשי, אומר: „משכמו ומעלה". אולי זה מוגזם, מפני שבסביבה שבה התמזל לו להתבלט, יתכן שכבר היה צריך להעלב מכל־כך שנים של משא התואר „האינטליגנט".

על מגרש האימונים הוא באמת נראה כמו „אינטליגנט". לא מזיק. הפועל פתח־תקוה היא הקבוצה היחידה בארץ שיש לה מנג'ר. ליאור שהר, חבר ההנהלה שהביאה את שפיגל, טוען שהוא והמאמן משלימים זה את זה. האחד מרוחק, רציני וקריר, האחר – ספונטני ומקורב לשחקנים. בר־נור צועק, רץ מקצה המגרש אל קצהו, השחקנים מתאמצים. שפיגל משלב ידיים מאחורי גבו ומשלח ברגליו כדורים קצרים, אל השוער המתאמן. גם בשנים הטובות ביותר במכבי ת"א הוא היה מהנדס המשחק, לא פועל שחור. עצל, אמרו עליו. עומד ומחכה שהכדור יגיע אליו ואז מכניס אותו לשער. אוהדי הפועל ומכבי כאחד לא שוכחים את רגעיו הגדולים. ה„דרבי" של 70' עדיין מסוגל להלהיט יצרים: 5–0 לטובת מכבי ת"א. שלושה שערים של שפיגל. גם את שני השערים של בכר וטלבי, אומרים המבינים, שפיגל בישל במשחק ההוא.

האוהדים לא שוכחים לו גם את הדרבי של ה־8 באוקטובר, 72'. שפיגל ישב ביציע לאחר שיום קודם הודיע להנהלת מכבי שהוא נכנס להסגר בינלאומי. היום הוא אומר: „הייתי חייב להגיע להחלטה ולבצע אותה. ידעתי שיכעסו עלי מכל הכיוונים בגלל העיתוי. רציתי לחתוך עניין".

„הוא בא לאימון ביום חמישי ולא אמר לאף אחד כלום", זוכר אשר לוי, חובב כדורגל. „אבל כבר אז הוא שלח את המסמכים לפיפ"א. זה כמו שפרס היה עוזב היום את הממשלה לפתע. הוא החליט על העניין באופן אנוכי ביותר. הוא רואה רק את עצמו. הוא אדם שלא מתאמץ. כל העניין של מנהל־על לא בא אלא כדי לאפשר לו לשבת בשקט על הספסל. כדי שלא יצטרך לתת יותר מדי מעצמו. זה אדם שלא הייתי רוצה להיות החבר שלו".

אשר לוי אולי לא. אבל ל„גיגי" יש הרבה חברים. יוסי שמשי, עורך־דין, נפגש איתו כמעט כל יום, למעט התקופות שגיורא שהה בחו"ל. „למי שיש חבר כמו גיורא, זה מספיק לכל החיים". כמו רבים, גם שמשי מעיד על שפיגל שהוא סגור, מופנם, לא מתפרץ. האמת מעורבבת, כנראה.

חברים בכל העולם

בשיחה עם עיתונאי, שפיגל מוכר לכביות וקַנות. הנינוחות שלו משכנעת שאין לו מה להסתיר. „ראיתי אותו בתקופות של משברים", אומר שמשי, „כשהעיתונות לא פירגנה לו, באותו דרבי באמת, ואחר־כך, כשחזר לארץ ושיחק, למרות שהיו ... שחשבו שהוא כבר צריך לפרוש. מעולם לא ... איש, לא התלונן, לא ריכל. להיפך, כשהיה ... אירח עיתונאים ועסקנים בביתו. הוא ... עד הסוף".

שמשי יודע לספר על שני מקרים שמבטאים ... הנפש הרכה של שפיגל. פעם בא אליו סדרן ... שנים רבות לאחר שגיורא כבר לא היה ... בקבוצה, וסיפר לו שבנו חולה סרטן ואין לו ... להוצאות הטיפול. גיורא שלף את פנקס השיק... במקרה אחר, בתקופת הכיכוב שלו, בא אליו ... הורים וסיפר שבנם, נער, מרמה שהוא שפיגל ... ומאושפז עם חום גבוה. גיורא בא וישב ליד מיטת הילד ודיבר איתו. „אני אוהב לעשות טוב לאנשים", אומר שפיגל. „השקעתי בחברים ויש לי חברים בכל העולם".

הסיפורים המתוקים האלה הם צד אחד של חליפת ההתנשאות. גם אם מעולם לא נעתר לארוחות חינם וטובות ההנאה שהוצעו לו ע"י אוהדים לפני חמש עשרה שנים, האיש היחיד שעשה קריירה ממשית בחו"ל (מכל כדורגלני ישראל בכל התקופות), מכיר בערך עצמו. „הידע שלי בכדורגל זה מה שיש לי למכור, זה העסק שלי", הוא אומר, והוא בטוח שתמיד יהיה מי שירצה לשלם. בארץ ובחו"ל. „פרנסה יש לי מתיק הביטוח ומוכנות למכירת מוצרי ספורט. אבל העתיד שלי הוא בכדורגל".

גיורא שפיגל, ראשי פרקים לארגון מבנה נבחרות

א. צריך לקיים שלוש מסגרות: נבחרת נוער, נבחרת אולימפית (עתודה, עד גיל 21), נבחרת בוגרת. ההפרדה בין שתי הקבוצות האחרונות נובעת מן ההבדל ביעדים. האחת מיועדת למשחקי אולימפיאדה, האחרת למשחקי גביע.

ב. צוות אחד ינהל את כל הנבחרות. יהיה מאמן ראשי מקצועי, לכל הנבחרות, והוא יבחר לן ג'־ג' מאמנים, כך שעל מגרש האימונים של כל נבחרת, תמיד יהיו שני מאמנים. אם לא יהיה פיקוח מלמעלה – ייווצר מצב שהמעבר מן הנוער לבוגרים יהיה קשה, בגלל שיטות עבודה שונות. כבר ראינו ששחקן בנבחרת הנוער קצר הישגים ונכשל בבוגרים.

ג. שיטת האימון המוצעת אינה מהפכנית, אך מיועדת לשחקנים בכירים, לא לממוצעים. צריך לשלב שחקנים מן הנבחרת הצעירה בבוגרים, כדי להשיג את מטרות ההכנה לאיכות והשמירה עליה.

ד. השתלבות ישראל בתכנון האירופאי, מתוך מטרה ליטול חלק במשחקים בינלאומיים.

ה. כל עוד אין תכנית מלאה של משחקים – אין טעם בהתכנסויות מאסיביות. מספיק יום אימונים וגיבוש לפני משחק.

הוא יודע, שגם אם הפועל פתח־תקוה עלתה בימיו (והכל טורחים לציין שהמאמץ והפירות שייכים באותה מידה לבר־נור) מן הליגה הארצית ללאומית, שהוא יודע לזהות כשרונות צעירים ולרכוש אותם (ניר לוין, אלון חזן, גיל סבו), אף אחד לא בטוח שגיורא ימשיך כאן. לפני שלושה חודשים הודחה ההנהלה שהביאה את אותו לפתח־תקוה. ההנהלה הנוכחית אינה לוקה בהערצה כלפי כוכב העבר. הקשיים הכספיים של מועצת הפועלים המקומית, מורקים עוד יותר, על רקע שכרו.

אימון באינפוזיה...

„מעולם לא רציתי להיות מאמן ממש", מודה שפיגל. תמיד תכנן להיות „המומחה". „כשהייתי שחקן הייתי מתקרב לנשיא, למזכיר. רציתי ללמוד איך בונים תקציב, איך מדרבנים שחקן להצליח בנבחרת. המסחר בידע, הוא שעניין אותי. יש פה אגואיזם, אני יודע. אני אוהב לנסוע ומאמן לא יכול להרכות בנסיעות אישיות. אני מתעסק בקווי היסוד, לא בפרטים".

דרור בר־נור, המתעסק היום בפרטים של קווי היסוד, טוען, שבמקרה שלהם זה עובד: „גיורא מוכן לקבל דעות של אחרים. החופש שהוא נותן לי, עוזר לקבוצה. אני, כמאמן, מקבל את ההחלטה הסופית, וגם אם אני שוגה, גיורא לא מעיר על כך. אין כאן בוס וכפוף, זאת שותפות. אף פעם הוא לא יגיד 'אני אומר שצריך...'. תמיד זה: 'אולי נראה לך ש...'".

„מעולם לא רציתי להיות מאמן כדורגל. מעניינים אותי יותר קווי־היסוד. לא האימון", אומר גיורא. חבריו אומרים עליו שמאז ומתמיד היה „מהנדס". לא רצה להיות „פועל שחור".

שפיגל בטוח באבחנה שלו לגבי מחלות הכדורגל בארץ. יש לו בטחון גם בתרופות שלו, אולי בגלל פשטותן. ערב המשחק נגד נבחרת אנגליה, הלך לצפות באימון של האנגלים. „שיטת האימון שלהם רגילה ופשוטה, אבל השחקנים מתאמנים באופן קל, נקי, ספונטני. לא צריך להכריח אותם לקבל אימון. בארץ צריך להחדיר אימון באינפוזיה. המאמנים בארץ המאיסו את האימון בעבר, מפני שהוא היה ארוך ומייגע. אימון צריך להיות פשוט, נעים, קשה וקצר. זאת כל התורה. כדורגל זה משחק פשוט ושבלוני. כמו בחשבון, גם כאן צריך לעשות הרבה חזרות, עד שמגיעים לאוטומציה. וכמובן, יש לחשוב על הטווח הארוך. אם כניתי שחקן במשך שלושה חודשים זה יעבור. אם לא בשבת הזאת, אז בשבת הבאה". הוא יודע כמה סבלנות נחוצה. בשנה שעברה עמדה הנהלת הפועל פ"ת בלחץ כבד של האוהדים, שאף איימו פיזית על המנהל המקצועי. הקבוצה ספגה חמישה הפסדים ברציפות ורבים רצו לראות את שפיגל בחוץ.

שפיגל עצמו מתעלם מן הסערות סביבו. „הרגשתי גועל־נפש", הוא נזכר בזבל שזרקו עליו בשנה שעברה ובעבר הרחוק. „אני מתעלם מן האוהדים. לטוב ולרע, אבל אני מבין אותם. הם באים לראות כדורגל טוב". הדיירים הקבועים על ספסלי מגרש האימונים, האוהדים שבאים לפאתי אזור התעשיה של פתח־תקוה אחרי העבודה, רוצים ששפיגל ימשיך בשנה הבאה. כרגע הם שופכים על ראשו רק סופרלאטיווים.

הנכד והבן של...

שפיגל מנהל חיים סולידיים של תושב רמת־השרון, עם אשה שלומדת אמנות וקולנוע ושני ילדים. גיורא פוגש את ירון, הבכור, כל יום. בר־המצווה, מכדרר בלהיטות במגרש הצמוד, באימוני הקבוצה הצעירה של הנוער. נער סמוך לחיים, שלא נפטר עדיין מעגלוליות הילד. למרות הגימיק העיתונאי המותמץ (ירון הוא נכדו של... ובנו של...) אף אחד לא מוכן להסתכן בהערכת עתידו של הצעיר. „חלק בגלל שהם חושבים שאין לו עתיד והם מפחדים להגיד, וחלק מפני שבאמת בלתי אפשרי להעריך מה יהיה, בגיל הזה", אומר שפיגל.

שאלה לאשר לוי, חובב כדורגל:

מה הסיכויים ששפיגל יקבל את הנהלת הנבחרת בתנאים שהוא דורש?

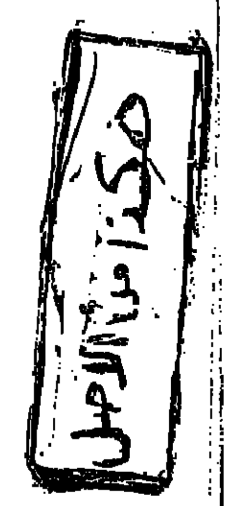
„הוא יכול להצליח כמנהל הנבחרת. אולי צריך שיהיה שם אדם שידע להיות מרוחק מהשחקנים ויעורר כבוד. לא חבר'המן. יש משהו בסמכותיות שהוא מקרין, שיכול להועיל לנבחרת. הוא כתובת. כשהוא בסביבה יש בעל־בית, לא מקללים את המאמן ולא צוחקים בזמן האימון. בהתאחדות כבר ניסו את המאמנים הטובים ביותר בארץ, הם אובדי עצות [illegible]. גיורא נהנה מפיתונות טובה, [illegible]. השאלה היא אם האיש שיבוא מבחוץ יהיה מוכן לקבל הנחיות משפיגל. אני מניח שגיורא חכם מספיק כדי למצוא פורמולה ולא להתערב [illegible]".

הבילויים שלו מצטמצמים לכורסת הטלוויזיה בבית, פגישות רעים ומשחקי טניס לא סדירים. מאז פרש בסוף 81', הוא מיצר רק על אובדן הכושר הגופני. המותרות שהוא מרשה לעצמו מתנקזים לגיחות התכופות לאירופה. „אני חסיד הוואקאנס", הוא מחייך ומפרק מראש את נישקו של כל מי שהתכונן לבקר אותו על ההתנהגות שלו. הוא מסדר לעצמו את החיים רק כמו שנוח לו, בלי ראוותנות ובלי מבוכה.

„הרגע המאושר בחייו הוא הרגע שבו שנינו יושבים לארוחת בוקר בבית־קפה פאריזאי", אומר שמשי. למעשה שפיגל בנוי לחיים אירופאים. „בחמש השנים שבהן שהייתי בצרפת (גיל 26 – 31) מיציתי את עצמי". בצאתו לטיול הוא סר לראות מה עשו השיפוצים לאיצטדיון שטרסבורג, ומצטרף ליומיים של אימונים עם קבוצה שוויצרית.

על כביש פתח־תקוה הוא לא משלים עם העובדה שנהג נדחף לפתע לפני הטמבון שלו. „טומטום!" הוא קורא בסגנון מיושן, בלי כוונה להכנס לעימות אישי. הוא כועס על התופעה, על המנטאליות, שמכוונת גם את התנהגות הקהל במגרש הכדורגל בישראל. „המלה 'אירופה' לא מפחידה אותי". חיוך קטן. „לא מפחיד אותי גם הידע של האנשים שם. אני מניח שאני יכול למצוא קבוצה באירופה, גם אם תחילה אהיה עוזר מאמן". ■

„פרנסה יש לי מתיק הביטוח ומוכנות למכירת מוצרי־ספורט. אבל העתיד שלי מונח בכדורגל".

מאיר ריפמן

כשהם עשו את הדרך במנהרה – מכר הדשא לחדרי ההלבשה – אמר דוד שוייצר למוריס ז'אנו: „מה איתך, אתה רוצה להרוס לנו את האליפות?...”

זה לא קרה השבוע. גם לא לפני שבועיים, חודש או שנה. זה היה ב־4 באפריל 1981 באיצטדיון בבאר־שבע. מחזור 24: הפועל באר־שבע – הפועל ת"א. ז'אנו – במדי באר־שבע – היה מהבולטים במשחק, סחף את קבוצתו להתקפות, כבש שער יתרון וגם היטיב לשמור על המגן התוקף של ה„אדומים", נימי דרייפוס. כשצריך היה – דחף. „חוצפן קטן, תפסיק עם זה..." – ביקש דרייפוס.

הפועל ת"א ניצחה (1–2), ועשתה צעד גדול בדרך לאליפות. שוייצר, שבאותו משחק ניכרו בו היטב סימני דאגה מיכולתו של ז'אנו, לא נשאר אדיש, וכאיש מקצוע חד־עין, אמר לז'אנו לאחר המשחק: „אם אתה רוצה להצליח, להיות מפורסם ולהתקדם בכדורגל, תבוא לשחק אצלי בהפועל ת"א".

שוייצר השאיר את מספר הטלפון שלו, ובאחת ההזדמנויות אף ביקר באשקלון, חיפש את ז'אנו, ושוב השאיר שם את מספר הטלפון. ז'אנו לא חשב אז פעמיים. באמצעות איש קשר, הגיע למשחק אימון פנימי של הפועל ת"א, וכבר אחרי מספר דקות שוייצר היה החלטי: „אני רוצה שתחתום עכשיו חוזה לשלוש שנים!"

כך הגיע ז'אנו להפועל ת"א, והסתפק בחוזה רק לשנתיים. אך הוא המשיך ונשאר שם עד היום, הגם ששוייצר רצה והציע לקחת אותו עמו למכבי ת"א ולבית"ר ירושלים – שם הוא אימן.

הפועל האחרון

באפריל '81 שיחקה הפועל ת"א בבאר־שבע. עינו החדה של דוד שוייצר הבחינה במישהו ובסיום המשחק אמר לו: „אם אתה רוצה להתקדם – בוא ותשחק אצלי בתל־אביב". כיום – לא שוייצר ולבטח לא מוריס ז'אנו מצטערים על העיסקה ■ בתקופה הבלימה של משה סיני, יהודה עמר, שאבי לוי ואלי כהן – ז'אנו הוא ראש החץ של הפועל ת"א ■ בין הכדורגלנים הבודדים בהפועל שגם עובד. ביום בכדורגל, בלילה בפיצריה שלו באשקלון.

שערים של נקודות

יש חלוצים ששערים שלהם משתלבים במסכת הכללית. אצל מוריס ז'אנו זה בהחלט שונה. כל שער שלו שווה נקודות. ואם להיות מדוייק יותר – הרי שחמישה מתוך ששת השערים שכבש העונה, הביאו להפועל ת"א בצורה ישירה 10 נקודות!

★ במחזור ה־6: ז'אנו פרץ, לראשונה העונה, את שער בני־יהודה. הפועל ת"א ניצחה 0–2 (השער השני היה עצמי, של ירון אריכ).

★ במחזור ה־8: היום הגדול של אלי כהן (ארבעה שערים) בנצחון על מכבי פ"ת. ז'אנו כבש את השער הרביעי (1–5).

וכאן באה הסידרה הפרטית הרצופה שלו.

★ במחזור ה־16: שני שערי נצחון על הפועל פ"ת (0–2).

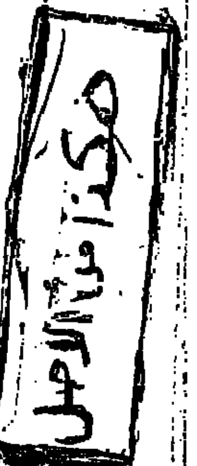
★ במחזור ה־17: שער נצחון על הפועל ירושלים (0–1).

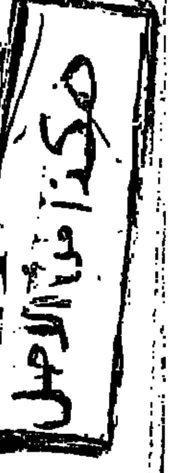
★ במחזור ה־18: שער שיוויון מול מכבי יבנה (1–1).

ואותו ז'אנו, שכמעט „הרס" להפועל ת"א את האליפות של הפועל ת"א בעונת 81', הוא כיום ללא ספק ה„בונה" העיקרי של האליפות העונה, אם וכאשר זו תושג. זאת הרבה בזכות הצמיחה ביכולת ההבקעה שלו בחודש האחרון (כמסגרת), שבאה ממש בעיתוי הנכון – בתקופת הבלימה של משה סיני, אלי כהן, יהודה עמר ושאר חבריו.

אחרי „שטיפה" משוייצר...

פחות מזהיר היה מצבו של ז'אנו לפני פריחה זו. הוא לא שכח ששוייצר רצה להוציא אותו במהלך המשחק נגד הפועל פ"ת („אתה עומד על המגרש.

על הכוונת

כתב: ארז קופמן ● צילם:

מנשה מזרחי – הסבה מקצועית

לתופעה הספורטיבית של מכבי יפו התרגלנו מזמן. לראות אותם ניצלים מירידה במחזורי הסיום – זה כבר הפך לעניין שבשיגרה. העונה, לאחר שני שלישים של העונה, הסיפור דומה. יפו עם תשעה משחקים ללא הפסד, דילגה השבת מעל הקו־האדום. האחראי לכך הוא מנשה מזרחי, כובש השער מול מכבי ת"א (1-1). ביוני יהית החיפני לשעבר (מכבי) בן 30. ארבעה שערים באמתחתו. לפעמים חלוץ. לרוב קשר. גם מגן כבר היה. הסבות מקצועיות הוא עושה במעט מדי שבת. כל מאמניו רצו לנצל את היותו המהיר ביפו. בשבת התמקדתי בו.

משחק ראש

נוגח אופנסיבי בלבד. מתרחק מכל נגיחה שאופייה הגנתי גם במרכז המגרש. כשהוא מוצב כחלוץ (או מגיח לעמדה זו) הוא נוגח בד"כ כדורים רכים לכיוון השער. בשבת נגח כדור חד וחזק (מקרן) שכמעט שרט את עמוד השער. בקירבת רחבת ה־16 ובתוכה – מגיע למצבי נגיחה למרות קומתו הנמוכה. „הסוד המקצועי" הוא מיקומו שם וכן זריזותו שמשחררת אותו ומונעת ממנו את הצורך להתמודד על כדור מוגבה. נגיחתו מדוייקת כמסירותו.

מה עשה מזרחי מול מכבי ת"א?

	מחצית ראשונה	מחצית שניה
בעיטות למסגרת	1	1
בעיטות לא למסגרת	0	0
מסירות מדוייקות	14	14
מסירות לא מדוייקות	2	2
נגיחות לשער	1	0
נגיחות אחרות	3	1
עבר עבירות	1	0
ספג עבירות	4	2

טכניקה ויכולת סיום

מאמני כדורגל אוהבים את שחקני הכלבו היכולים לשחק בכל תפקיד כמעט. מזרחי כבר הספיק להיות פורץ (בשנה שעברה), חלוץ (השנה), כמגן – נכשל (בצד ההגנתי). כחלוץ־מתקשה במשחק סטטי מול שומר אישי אבל מוצב בתפקיד זה מדי פעם (באחרונה מול הפועל פ"ת). בקישור־מוצב בדרך כלל מאחור. שם, תחת לחץ, הוא מנצל את כוח פריצתו וראיית משחקו הטובים. בעל רגל ימנית בלבד. יודע להכתיב קצב למשחק ההתקפה. מאט ע"י החזקת כדור (מגלגלו תחת רגלו) ומחכה לתפיסת עמדות של חבריו. מנגד הוא מסוגל להאיץ ע"י מסירת עומק או פריצה סולנית. אז, משתמש הרבה בדאבל־פאסים. כך הבקיע את שערו בשבת (פריצה מאחור ומסירות עם דגמי). מוסר שטוח, חזק, לאחר נגיעה אחת לרוב, ובדיוק רב. מרבה במסירות ארוכות (רק קדימה) ובהגבהות (לדגמי). גם אלו באחוז דיוק גבוה. את רוב פריצותיו עושה בקיצוני (בשני האגפים במידה שווה). כל עוד אין מסתבך בכדרור הוא מסוכן שם מאוד. בעייתו – לא מרבה לסכן את השער. כקשר הוא מעדיף (יותר מדי) את מלאכת „הבישול".

מהירות

מנשה הינו קל רגלים. כושר גופני מצויין בגוף כזה כשלו, הופך אותו למהיר, חמקן ונייד מאוד על כר הדשא. אוהב במיוחד את תפקיד הקשר. זה מאפשר לו הרבה יותר חופשיות ויוזמה. מוכן לעבוד קשה כדי לחיות חופשי. מול מכבי ת"א (כקשר אחורי פורץ) הוא נע לרוחב המגרש ללא הפסק. תרבת בתנועת כתפיים חדות ובשינויי כיוון מתוזים. קשה מאוד לשומרו אישית וכאשר הוא לא נשמר (בשבת) עברו כל התקפות יפו דרכו. עמד חופשי בכולן והסתכל על האוחז בכדור. זריזותו עוזרת לו בהתחמקות מתיקולים (מקפץ ברגלים מקופלות) ובגניבת כדורים (מיוסי קרמר במיוחד). עד כמה הוא מהיר למדנו כשהבקיע לאחר פריצה מהירה ממרכז המגרש.

חופשי ומאושר

פסק דין

נותנים לו להיות חופשי והוא פורח. מדוייק במסירותיו (ראיית משחק טובה) ומסוכן בפריצותיו (המהיר בקבוצתו). לכן גם דומיננטי מאוד כקשר אחורי, במיוחד מול תגנות איתנות. ככל שהופך קדומני, יורדת תנובתו. אז הוא זוכה לשמירה הדוקה, מהירותו לא דומיננטית, ראיית משחקו לוקה בחסר והוא „מעביר" בינוני למדי. על קשר אחורי לא שומרים צמוד. אמנם צריך לרוץ הרבה, אבל את זה מנשה הרי אוהב לעשות. חוטא לעצמו כשלא משתחדר מתואר ה„הכולבויניק" ביפו. שם תפקיד תקשר הוא היחיד המתאים לו.

תיקול

מודע לנחיתותו הגופנית. לא מתקל כדורי־קרקע קשים המחייבים „כניסה" חזקה. נוטה גם לסגת משמירה על יריב המכדרר במהירות משני צדדיו. אז צריך לבצע החלקה לבלימה ומזרחי לא עושה דברים כאלו. אבל אומץ לב יש לו, אפילו רב. לכדורי ביניים מקפצים הוא מרים רגליים והולך על הכדור. התמודד כך בשבת כמה פעמים מול קרייס (דבר המפחיד אחרים). כללית, לא חושש מלהפסיד בתיקול ואף להיפגע (6 עבירות ספג במשחק). מקבל פגיעות בשקט. לא עושה „הצגות". ביפו הוא משמש שומר שטח בלבד. בוטביקה (לידו בקישור מאחור) אחראי על התיקולים הקשים וכדורי הגובה. מנשה סוגד חורים ו„שורף דשא".

מורים ז'אנו
(הפועל תל־אביב)
כובש השערים של הפועל ת"א
★ השם: מוריס ז'אנו.
★ תאריך לידה: 31/7/57.
★ גובה: 173 ס"מ.
★ משקל: 64 ק"ג.
★ צבע עיניים: חום.
★ מצב משפחתי: רווק.
★ הופעות ליגה: 166.
★ שערי ליגה: 27.
★ הופעות בין־ארציות: 5.
★ קאריירה: התחיל לשחק בנוער ובבוגרי הפועל אשקלון, עד שנתגלה על־ידי קברניטי הפועל באר־שבע, אליה עבר בקיץ 1981. הופיע בקבוצה הדרומית בכל משחקי אותה עונה ובסיומה הועבר להפועל תל־אביב.

תתחיל לזוז. אם לא – אני מוציא אותך" – אמר לו שוייצר במחצית). מאז דיבר מוריס לשוייצר ב„שפת השערים", רק במחצית „שנייה.

ושוייצר אמר או לעצמו: „מוריס צריך להיכנס רק במחצית השנייה... במחצית ראשונה הוא לא משחק..." גם המנהל ניסן ניסנוב לא חשב אחרת: „כדי שמוריס יהיה טוב מתחילת המשחק, הוא צריך להתחמם שעה לפני המשחק..."

„נכון שיש משחקים שאני לא טוב במחצית הראשונה. אבל אחרי ששוייצר שוטף אותי במחצית, אני מיד עושה לעצמי את חשבון הנפש, וחושב מה לא עשיתי טוב, מה אני צריך לשפר, ובמחצית השנייה אני טוב הרבה יותר" – מודה מוריס.

חודש פורה של שערים הוא, לכאורה, התקופה הטובה ביותר שיכולה להיות בקריירה. אך אצל ז'אנו זה לעתים מטעה. „יש תקופה שבה אני משחק טוב מאוד ולא מבקיע, אז אף אחד לא מסתכל עלי. כאן בארץ, רק כשאתה נותן גולים כולם נזכרים שאתה קיים".

את מאזנו הסופי רוצה מוריס לעשות רק בסוף

„אין לי מחשבות ותכניות לשחק בחו"ל. כל אחי ואחיותי נשואים. הורי זקנים ואבי עיוור. אני חייב להישאר בבית ולעזור להם".

העונה. הוא מקווה שהפועל ת"א תוכה באליפות. ויש לו גם שאיפה אישית: להיות כדורגלן העונה. „זאת העונה השישית שלי בלאומית. אני כבר בן 28 וחצי, ורואה עצמי מספיק בשל להתמודד על התואר הזה. אני מאמין שאעשה זאת סוף סוף העונה" – אומר ז'אנו, שמאזן שעריו עומד היום על חצי תריסר. בתחום הזה אין לו שאיפות גדולות. הוא רוצה לסיים את העונה עם מניין שערים. „זה יספיק לי".

מעבר לשאיפות האלה – שלא כמו שאר השחקנים שרוקמים כל מיני חלומות – אין לו מחשבות על עתיד מקצועני בחו"ל. יש לו סיבה. „מבין שש אחיות ושלושה אחים, אני הרווק היחיד,

110 אלף ק"מ בקו אשקלון – ת"א

מוריס ז'אנו ראוי ללא ספק לתואר „הכדורגלן הנייד ביותר". הקילומטרז' הגדול שהוא עושה במגרש, זה ממש טיפה בים הקילומטרים שהוא צבר וצובר מדי יום בנסיעה במסלול: אשקלון – ת"א – אשקלון.

בסיום העונה הנוכחית – החמישית שלו בהפועל ת"א – ישלים ז'אנו מיכסת נסיעה של 110 אלף ק"מ לאימונים ולמשחקים. הפירוט: המרחק בין אשקלון לת"א הוא כ־60 ק"מ. את הדרך הזאת – הלוך וחזור – הוא עושה חמש פעמים בשבוע, במשך כתשעה חודשים. בעונה אחת הוא עושה כ־21 אלף ק"מ.

בעונה הראשונה שלו הוא צבר מרחק דומה בנסיעה מביתו באשקלון לבאר־שבע – וחזרה. באותה עונה נסע כ־23 אלף ק"מ. עד לסיום העונה הנוכחית יגיע הספידומטר האישי שלו לכ־130 אלף ק"מ.

מי שמתעניין ברכישת מכונית ה„סובארו" שלו, לא צריך לחשוש. את כל המרחקים הוא עשה לא רק במכונית שלו. מוריס הירבה לנסוע במוניות ובאוטובוסים.

ז'אנו לא חושב לעבור לתל־אביב. טוב לו באשקלון, מה עוד שהוא רוצה להיות עם הוריו. גם כשישא את חברתו, מרסל, אין ברעתו לעזוב את אשקלון.

וכיוון שהורי מבוגרים ואבי עיוור, אני גר בבית ולא יכול לעזוב אותם לבד" – מגלה ז'אנו. ההצלחה בכדורגל השאירה אותו עם אופי של בוגר, אך עם לב של „ילד טוב".

כשהיה ילד, דומה שלא ידע כיבוד אב ואם מהו. כך הוא רואה את הדברים כיום. כבן להורים דתיים, למד מוריס בבית־ספר דתי, אך סולק משם, לאחר שהתברר שהוא משחק כדורגל בשבת. ההורים לא הירשו: „הייתי הולך עם אבא שלי לבית־הכנסת ומשם הייתי מתגנב למגרש הכדורגל. לפעמים גם הייתי רץ ישר למגרש, מבלי שהורי ידעו..."

כיום הוא משתדל ללכת לבית־הכנסת כאשר הוא נמצא בבית, מה עוד שהוא מסייע בידי אביו להגיע לשם. מוריס היה ונשאר אדם מאמין.

כל קליעה – „בול"

לכדורגל הגיע מענף ספורט לא פופולרי במיוחד. קליעה. במקצוע זה היה מוריס ממש צלף וכל פגיעה שלו היתה „בול". אולי הפסדנו אלוף בקליעה. הוא הפסיד אולי כרטיס לאולימפיאדה, שאליה לא הגיע עם נבחרת הכדורגל של יוסל'ה מירמוביץ', שבה היה שחקן הרכב ראשון.

„נהגתי ללכת למטווח הסמוך למגרש הכדורגל של הפועל אשקלון. משם ראיתי את הילדים משחקים בכדור, וזה התחיל למצוא חן בעיני" – מחזיר ז'אנו את הסיפור לגיל 11.. משם כבר היתה הדרך לכדורגל קצרה, הרבה בזכות שני אחיו הבוגרים, ששיחקו כבר בהפועל אשקלון.

ואחרי שעבר את המסלול הרגיל בהפועל אשקלון – ילדים, נערים, נוער ובוגרים – תוך כדי קפיצות גדולות, הוא ראה עצמו טוב מספיק לליגה הלאומית. אך חבלי העלייה מליגה א' ללאומית היו קשיים עבורו. היה צריך לעבור שנת הסגר, ורק אחרי עוד עונה אחת בהפועל אשקלון קיבל שחרור.

סיפור קליטתו בלאומית, יש בו כדי ללמד על תכונותיו: לא מתייאש, לא מוותר, מתמיד. באימוני טרום העונה (80/81) הרשים לטובה את בית"ר ירושלים, מכבי פ"ת והפועל באר־שבע. אלה רצו אותו לשלוש שנים. „אנחנו נבנה אותך..." – ביקשו־הבטיחו לו. הוא גם התאמן בהפועל רמת־גן, אצל ליאון קונסטנטינובסקי. אותו לא ישכח עוד הרבה שנים. „אתה יותר מדי רך לליגה הלאומית..." – דחה אותו ליאון. ז'אנו לא שוכח „להזכיר" למי שצריך, כי אותה הפועל רמת־גן ירדה בתום אותה עונה לליגה הארצית. היום – קונסטנטינובסקי בטח לא היה מהסס. הוא היה קונה אותו בשתי ידיים. לבסוף היתה זו באר־שבע שהסכימה לקבל אותו לפי תנאיו – רק לעונה אחת. אליהו עופר, שאימן אז את הקבוצה, ידע שגם זו לטובה, ואסור להפסיד שחקן טוב...

החצי השני – בפיצריה

ומכאן – בחזרה להפועל ת"א, ולהבדלים הגדולים שבין ז'אנו שראינו בקדנציה הקודמת של שוייצר, לקדנציה הנוכחית. מוריס מיטיב לתאר זאת: „אז הגביל אותי רוביר במשחק, נתן לי גם לשמור על המגן ולרוץ איתו עד הרחבה שלנו. היום – רוביר דורש ממני שאשחק מאמצע המגרש לכיוון שער היריב. אני לא מסתפק בזה, ואני ממשיך לרדוף אחרי שחקן־יריב. אני כל הזמן בתנועה. לא יכול לעמוד רגע במגרש".

עם כל האנרגיה שהוא משקיע במגרש, יש לו אחרי אימון, או משחק, כח גם ...לעבוד.

כן, מוריס עובד!

אצל השחקנים בארץ יום העבודה נגמר אחרי אימון. אצלו זה רק „החצי הראשון". השני מתחיל אצלו בלילה. בפיצריה שיש לו באשקלון. „אני עוסק במקצוע אכזרי שאין לי בו עתיד. לכדורגל הכוונה. לכן אני חושב על הפרנסה כשאפרוש, וכבר עכשיו אני בונה את עצמי".

ז'אנו, הפועל האחרון של הפועל ת"א כיום – במגרש ומחוצה לו.

לפני שבועיים פתח שחקן אחר של הפועל ת"א, אלי כהן, פאב ומסעדה בבת־ים. באחד האימונים „זייף" ושוייצר שלח לעברו מסר ברור: „אני מריח את הויסקי..."

מדי יום, וגם בשבתות, כבר הורגל ז'אנו ל„ירידות" האלה של שוייצר. אך לפחות בתקופה זו, הוא יודע שאינו משמש מטרה לחיצי המאמן.

הוא רוצה להיות ראש חץ שיביא את הפועל תל־אביב אל המטרה: האליפות! ■

דודי שוייצר השאיר את מספר הטלפון שלו...
צילום: עדי אמישי

N.B.A

אלכס דורון

צ'יידי הנקודות

אדריאן דאנטלי

אלכס אינגליש

אלכס אינגליש מדנוור ואדריאן דאנטלי מיוטה, מנהלים העונה קרב אישי לתואר „מלך הסלים" של הליגה. 18 פעמים חילקו ביניהם את המקום הראשון. העונה עוד לא הסתיימה.

שמונה שנים לא היה בנ.ב.א. מירוץ כה צמוד אל כתר מלך הסלים, כפי שהוא מתנהל עתה, בין אלכס אינגליש מ„דנוור נאגטס" לאדריאן דאנטלי מ„יוטה ג'אז". ח"י פעמים העונה, הם החליפו מקומות בפיסגת דירוג הקלעים המצטיינים. נכון לעכשיו: אינגליש הוא מס. 1 – עם 1819 נקודות ב־62 משחקים, כלומר ממוצע של 29.3 נקודות למשחק, לעומת 29.1 נקודות בממוצע של דאנטלי, שקלע ב־58 משחקים 1692 נקודות.

לפני כמה שבועות היה צורך לחשב את הממוצעים שלהם בדיוק של מאית הנקודה – כל כך צמוד היה ה„קרב" הפרטי המיוחד הזה. כ־1 בפברואר הוא הגיע לשיאו – ואז הם גם החליפו ביניהם את המקומות, אחרי שאינגליש קלע 35 נקודות מול מילווקי ושיפר את הממוצע שלו מ־29.38 נקודות ל־29.50. דאנטלי הופתע, כי הממוצע שלו היה 29.48 נקודות למשחק. במשך 18 יום, בין 24 בנובמבר ל־11 בדצמבר, חלפו אינגליש ודאנטלי זה על פני זה, לסירוגין, תשע פעמים (!).

טובת הקבוצה

יתכן כי העובדה שמדובר בשני כוכבים בעלי וותק לא קטן בין המקצוענים, מאפשרת לשניים להתבונן על העימות ביניהם, מזווית אחרת מהמקובל. עובדה – שניהם אינם רואים משהו מיוחד בכתר האישי; שניהם מבקשים ליצור רושם בכל הזדמנות, שאינם אנוכיים ושהם רוצים קודם כל את טובת קבוצתם ולא את טובתם האישית.

„זכיתי בו (כתר מלך הסלים) כבר פעמיים ולכן אינני מתרגש. אילו לא היה זה כך – הייתי לבטח מחשיב את הכתר יותר", אמר דאנטלי לא מכבר. ואילו אינגליש, מלך הסלים של 1983, הרגיש: „כיום אני מתמקד יותר בנצחונות קבוצתי. אילו הייתי מתרכז בכתר האישי – היה הדבר גוזל ממני לא מעט מאמץ פיסי ומנטאלי".

אבל שניהם הודו כי הם בודקים יום־יום את „המצב" מבחינה סטאטיסטית: „התקשורת עוזרת לנו בכך ופשוט אי אפשר לברוח מזה".

דאנטלי מדגיש בכל ראיון שאינו ראוי למוניטין שיצא לו כ„צייד נקודות": „אין זה נכון שאני מרבה בנסיונות קליעה – אבל נכון הוא שאני מרבה לצבור נקודות בעונשין. אני מושך אלי הרבה מאד עבירות ופירוש הדבר שאני עובד קשה".

בעוד דאנטלי מתחמק מלהכריז כי הוא חותר לכתר המלכות – אמר עליו השבוע מאמנו, פראנק ליידן, שהוא דווקא משתוקק שאיי.די. – כך מכנים אותו – יהיה ה„מלך". „אעשה הכל כדי לעזור לו", הכריז ליידן. „תרגילי ההתקפה שלנו מנותבים לכך שהכדור יגיע לידיו – ואז אנו בטוחים שימצא את הסל". ליידן מכיר את דאנטלי שבע שנים ולדבריו, „אני יודע היטב למה הוא מסוגל".

„הוא קלע גדול. יש אנשים שסבורים כי תואר 'מלך הסלים' מדגיש את האנוכיות שבשחקן – אבל אני אוהב אנוכיים כאלה שרוצים את הכדור ויודעים מה לעשות בו. אנו זקוקים לאיי.די. כדי שיקלע. הוא מכונת הקליעה שלנו", הצהיר ליידן.

שירים וסלים

מאמנו של אינגליש, דאג מוי, אינו מייחס חשיבות לדו קרב הזה, אולי משום שכבר חווה בעצמו את המירוץ הדראמטי הקודם שהיה בליגה: כאשר שימש מאמן סאן־אנטוניו, ניהלו ג'ורג' גרווין („אייס־מן") מ„סאן־אנטוניו ספארס" ודייוויד תומפסון מדנוור, דו קרב דומה. ב־9 באפריל 1978, ביום האחרון של העונה הסדירה, הוא הגיע לשיאו. תומפסון פתח את היום ההוא עם ממוצע של 26.57 נקודות, ופיגר אחרי גרווין, שהממוצע שלו היה 26.77. שניהם שיחקו אותו ערב, בשני קצות היבשת. חבריו של תומפסון, שהיו ערים למצב, פיטמו אותו בלי הרף בכדורים – והוא קלע אותו לילה 73 נקודות (!) והקפיץ את הממוצע שלו ל־27.15 נקודות. גרווין ידע, עוד לפני תחילת המשחק שלו, כי הוא זקוק ל־58 נקודות כדי להבטיח לעצמו את הכתר – אבל הוא קלע 63 נקודות והממוצע שלו הוקפץ ל־27.22...

אלכס אינגליש, בן 32, יליד קרולומביה שבדרום־קרוליינה, רק 2.01 מ', אבל „חוויה בלתי רגילה" לכל מי שעוקב אחר סגנון משחקו היפהפה. בעיקר הוא מעניק הנאה לקהל, בקליעות הניתור הלא־מקובלות שלו, מהפינות. בזמנו החופשי כותב שירה – ולכן היה מי שכינה אותו „שירה בתנועה". לפני שלוש שנים יצא לאור ספר שיריו, הנחשב יצירה ספרותית רצינית למדי. מקצוען מאז 1977. קשה להתרשם שהוא מזיע חוק – אבל הוא נמצא בכל מקום, בכל פינה על הפארקט. ה„תעלול" האהוב עליו במיוחד: לקלוע „ישר מול העיניים" של שומרו... שנתיים היה מס. 1, אבל בעונת 1984 „החליק" למקום הרביעי בין הקלעים. כאשר שיתף פעולה עם קיקי ואנדרווי (כיום בפורטלנד), היה לדנוור צמד הקלעים הטוב בליגה ויש אומרים הטוב בהסטוריה של הנ.ב.א.

דאנטלי, בן 30, יליד וואשינגטון, סיים את מיכללת נוטרדאם היוקרתית. רק 1.96 מטר, מקצוען מאז 1977 (היה בנבחרת האולימפית של ארה"ב במונטריאול), החמיץ את רוב עונת 1983, עקב פציעה קשה ביד. שנה לאחר מכן היה הממוצע שלו 30.6. בשעתו אמרו עליו שהוא כבד מדי, איטי מדי ונמוך מדי, מכדי להיות בין הגדולים – ולכן „נבעט" מבאפאלו ברייווס (לא קיימת עוד בליגה) לאינדיאנה וממנה ללייקרס ורק משם הגיע ליוטה, כה מצא את מקומו. עתה חייבים כל מבקריו להסיר בפניו את הכובע, עתה כבר מעריכים אותו כבלתי ניתן לעצירה. ■

כדורסל+

משה לרר

„למצוץ להם את הדם"

פיקו רוזביץ', מנהל הפועל ת"א עד לסיום העונה, אומר במחצית (הפועל מובילה ב־7): „אולי לא נזכה במשחק, אבל לפחות נמצוץ להם את הדם". אוי, כמה שהפועל עשתה את זה למכבי, אחרי ה־44 ב„דרבי" הראשון. גם מצצה וגם ניצחה.

לפני המשחק מחלקים אנשי הפועל חוברת נבה ברכות ליובל ה־50 של האגודה. רבים תוהים את זהו הזמן המתאים להגיגנות. עוד יותר תוהים אם משחק־יובל אחר, ה־75 במסורת מפגשי הליגה בין שתי הקבוצות, לא יהיה שונה מה„דרבי" ה־74.

עובדה, רק 4000 הצופים, אולי קצת פחות, האמינו שמשהו יכול להתרחש. חלקם הגדול – מזוכיסטים בלי ספק. וכי איזה בר־דעת היה בא ליד־אליהו אחרי המינוס 44 ביום חמישי שעבר?

אלה שבאו – ולמחנה הפועל משתייכים – לא התאכזבו.

מי שעוד לא התאכזב היה, אולי, גם הגזבר של מכבי, אריה ברנוביץ'. במחצית שלחתי אותו להדפיס כרטיסים למשחק השלישי. איש לא האמין שזה יכול לקרות. גם לא חבר ההנהלה דוני שטייניץ שרצה להתערב אתי על התוצאה בסיום. עכשיו יהיו לברנוביץ' עוד 100 אלף דולאר בקופה. בסכום כזה מעריכים את המשחק השלישי שאותו תארח מכבי.

102־104 להפועל, אחרי 96־140, יכול להתפרש כמשהו שלא מן העולם הזה. למכבי חלק רב באנומליה הזאת. אינני זוכר משחק שבו ספגה מכבי 63 נקודות במחצית. בלי ספק עוד שיא בספר השיאים של ה„דרבי". וכמי שלא הובילה אף פעם אחת למן שריקת הפתיחה, טעמה מכבי את הטעם המר של קבוצה הרודפת אחרי התוצאה.

וכידוע – קבוצה העסוקה במירדף – מפסידה לרוב.

אולי היה לה עוד צ'אנס אחרון. כמה שניות מהסיום ניסה מיקי כוחו בזריקה לשלוש. אם זה היה נכנס – היו אומרים: „צריך מיקי בחיים". כשהוא נבלם – צעקו אוהדי מכבי: „פאול".

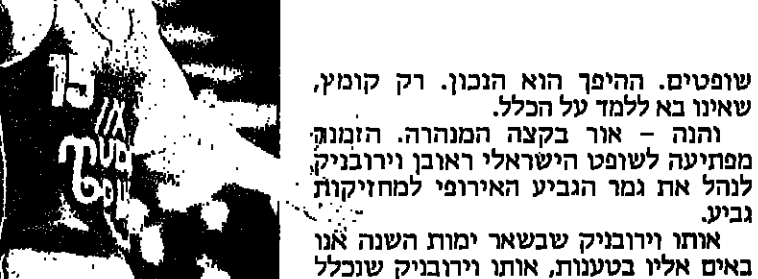
עכשיו יעברו על מכבי עוד כמה לילות של חוסר שינה. אולי מישהו יעשה לא רק את חשבון הקופה – אלא גם את חשבון הנפש. עד לשלב זה – חופן ויותר מחמאות להפועל ת"א, שהצליחה לקום מן הקרשים בצורה מהממת.

האיש של המשחק –.ארל ויליאמס. כמה מרורים שבע העונה. כמה ירדו לחייו אחרי ה„דרבי" הראשון. לו אני ויליאמס – הייתי ישן בלוד ומחכה למטוס היוצא הראשון. אלא שיש בו משהו, במקצוען הזה. תן לו רק את ההזדמנות לעוט על טרף – והוא יאכל אותו.

הכל מוכן להצגה השלישית.

וירובניק.

מה לא נאמר כבר על השופטים במהלך העונה. הכל. מטוב ועד רע. טוב – בטפטפת. רע – בצרורות. יתכן שמגיע להם. בכל אופן, במשחקים שבהם חזיתי – לא קיבלתי רושם שיש לנו אימפריה של שופטים. ההיפך הוא הנכון. רק קומץ, שאינו בא ללמד על הכלל.

והנה – אור בקצה המנהרה. הזמנה מפתיעה לשופט הישראלי ראובן וירובניק, לנהל את גמר הגביע האירופי למחזיקות גביע.

אותו וירובניק שבשאר ימות השנה אנו באים אליו בטענות, אותו וירובניק שנכלל בקטגוריה „אתם השופטים". אותו וירובניק שעמד תמיד בצילו של מס.1 שלנו, דוד דגן.

לאותו וירובניק, שאפילו ב„דרבי" האחרון, השבוע, החליף אותו מישהו ביציע עם ברוך זלינגר, עד שנתחוורה לו טעותו... אני רוצה ללחוץ־יד ולאחל הצלחה.

וא־פרופו שופטים.

מן הצפון מגיעות אלי ידיעות לא־כל־כך משמחות על קיפוח שופטים מן המיגזר הערבי. איש מהשופטים הערביים לא צילצל והתלונן. סתם יהודים טובים, ביניהם מאמנים בליגה הלאומית, התקשרו למערכת וביקשו לברר באיגוד השופטים מה קורה.

האמת היא שלא בירתי באיגוד השופטים – א. משום שאני יודע את התשובה („מה הם מקשקשים, אין קיפות, הטובים שופטים" וכו') וב. משום שהעונה עומדת לפני סיום ומובן שלא עכשיו ייענה איגוד השופטים, אם בכלל, לקדם את הטובים במיגזר הערבי לליגות גבוהות יותר.

אך אין לי ספק שהנושא, כנושא, חייב להעסיק את האיגוד.

נשים. אף אחד לא שׂם

שעה שהגברים של מכבי ת"א מגמגמים בדרך לשלב המכריע ב„גמר־סל", חוגגת לה בצינעה רבה קבוצת הנשים של אליצור ת"א/קרית־אונו זכייה עשירית רצופה בכתר האליפות. לא במקרה היריבה האחרונה שלה היא מכבי ת"א. מכבי היתה גם האלופה האחרונה לפני „עידן אליצור". זה היה בעונת 1975/6. מאז – אליצור לאורך כל הדרך.

לעתים אני מתפלא כיצד נשים מקשיחות עורן ומשחקות בליגה שאף אחד לא שם עליה. מניין להן העוז והכח להתמודד עם כל פגעי הכדורסל שבדרך. מסתבר שיש להן כח־רצון וגם סבלנות. ואם אף אחד לא מתעניין בהן – הן דואגות לעצמן. דואגות שידעו שיש אליצור, ויש אלופה בפעם העשירית ברציפות. דואגות שליושבים בראש אליצור והמפד"ל יהיה חומר למחשבה וכתר להתהדר בו. דואגות לשערוריות של שבת וחול. עושות רעש.

ואם היה לי כובע – הייתי מסיר אותו בפניהן. ■

מייק לארגי. אין מה לעשות. זה יהיה „הטוב משלושה". צילום: עדי אבישי

קפה ועוגה...

כשהיינו ילדים נהגנו לשתק ב„תחנות" קליעה במגרש הכדורסל. לעתים קרובות יצא לנו לנצח את הגדולים. פעם, אני זוכר, אחרי נצחון, זכיתי בקפה ובעוגה. חגגתי כל הלילה, כל השבוע, כל החודש.

במוצ"ש ראיתי בטלוויזיה את לארי בירד עושה אותו דבר ולוקח בסיום 10 אלפים דולר.

יחי ההבדל הקטן.

44 הפרש. מהדורה ראשונה.

כשהעלה קווין מגי את מכ־בי לראשונה ל־45 נקודות יתרון ב„דרבי" הראשון, קם כל הקהל על רגליו. הוא הריח שיא חדש. הסוף ידוע. חן ליפין רק השווה את שיא־ההפרש, אך בתוך כך הספיק להציב שני שיאים אחרים: סה"כ הנקודות במשחק „דרבי" – 236; מספר הנקודות הגבוה ביותר של קבוצה אחת – 140.

„הדרבי" המדובר ביותר עד ליום חמישי שעבר, היה זה שהת־קיים ב־31 במאי 1957 במגרש הפתוח של מכבי ת"א ברחוב מכ־בי. העתונים דיווחו שחזו בו 1000 צופים. מכבי ניצחה 88–44, אחרי 38–20 במחצית. שפטו: אוריאל זמרי ועמוס פז.

למכבי קלעו: אברהם שניאור 16, דוד פריש 15, רלף קליין 14, אברהם חסיד 8, חנוך ברקון, תני כהן־מינץ, יהודה וינר („קנבוס"), זוהר כהן 6 כ"א, יענקל'ה מילש־טיין 5, יצחק („ג'ינג'י") אמר 4 וגדעון בירנבוים 2.

להפועל: גדעון הס 13, עוזרי לובקשין (ז"ל) 11, משה („פשוש") באדי 8, ארז לוסטיג 5, שמעון („צ'ינגה") שלח, ליפמנש־טיין, צבי לובצקי 2 כ"א, חיים חזן 1.

בסיומה של אותה שנה זכתה מכבי ת"א באליפות הליגה. שנה השתתפו רק 10 קבוצות. מי זוכר את הקבוצות שהרכיבו אז את הליגה?

מכבי והפועל ת"א, מכבי דרום (קבוצת בת של מכבי ת"א), הפועל ומכבי חיפה, הפועל לוד, מכבי ירושלים, הפועל גבעת הות־יעקב, הפועל [illegible] וכרית־מכבים־עתיר [illegible]

כבוד השגריר

ד"ר צבי רול. 20 שנה במחלקת הכדורסל במכבי. מקום קבוע ליד שולחן המזכירות ביד־אליהו. האיש שאירח 54 קבוצות שונות מ־20 מדינות שבאו לשחק עם מכבי.

אני סבור שיש לו למעלה מ־90% כישורים. רציתי לפנות אליו ב„אדוני שר החוץ". אבל הוא סירב. „ד"ר – כן; מר רול – בבקשה. גם צביקה זה בסדר. אבל שר החוץ – זה לא. מישהו עוד עלול להיפגע".

אז מה אתה מציע? – אני שואל אותו.

– „השגריר".

אתי זה בסדר.

הסיבה למסיבה עם ד"ר צבי רול (מוסמך לאופטיקה פיזיקאלית): ב־18 בינואר חגג 20 שנות פעולה בועד מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א. תראו לי שר אחד, חוץ מבורג, שהחזיק זמן כה רב בתיקים ממלכתיים כאלה שצבי רול החזיק ומחזיק בידו.

כאשר הוא עוטר לעצמו כתר של שגריר – הוא מתכוון בוודאי לשגריר של רצון טוב. לפגישה אתי הגיע מצוייד בתיק מסמכים.

ואחרי המכתבים בא גם קלסר התמונות. רול עם אשכול, רול עם דיין. רול עם זה, רול עם ההוא. אין לי ספק שהנכדים יהנו מסבא רול.

ללכת לישון מאוחר ולקום בבוקר מוקדם עם מכבי ת"א. 20 שנה. אפשר לכתוב ספר. צבי רול מהנהן. אפשר – וגם ייכתב. לא בטוח שזה יהיה אחרי הערב במילאנו, המשחק האחרון של צבי ועמיתיו לעונה זו. צריך לחכות להזדמנות. לחופשה אמיתית.

ונניח צביקה, שאתה נוסע מחר לאי בודד. מתנים כניסתך לאי בתמונה אחת, במסמך אחד, מאפשרים לך לקבל מכתב אחד ולכתוב אחד. במה ובמי תבחר?

■ תמונה: תמונתו של הדון הגדול ממדריד. דון סאנטיאגו בארנבאו.

■ מסמך: תעודת חבר־כבוד במועדון ריאל מדריד.נסיעה אחת שלו מתוך 17 עם הקבוצה לאירופה.

■ מכתב מקליף ליוק ורעייתו.

■ מכתב אל דן פטרסון, מאמן סימאק מילאנו.

אלה הם הדברים הטובים צביקה. מה עם הדברים הפחות טובים, הלא־נעימים. מתי, היכן?

בלי היסוס: „העופות השחוטים שנזרקו מן היציע לעבר שחקני מכבי בוארזה, בשנת 1980. הרגשתי שם שחוט, כמו התרנגולות. גל אנטימשמי פקד אז את אירופה. גואלקו, מזכיר המועדון האיטלקי, בא אלי ובעיניים דומעות ביקש סליחה והתנצל על התנהגות הקהל הפרוע. לא־התנחמתי גם כאשר נודע לי, מאוחר יותר, שאותם מתפרעים נשלחו לכלא".

זכרון עגום מנסיעה אחת. אחת, מתוך 17 שלו עם מכבי.

כמה קבוצות ביקרו כאן במרוצת 20 השנים האחרונות וכמה פעמים אירח אותן צבי רול? – אין בעייה.

★ 54 קבוצות שונות מ־20 מדינות;
★ 109 פעמים בגביעי אירופה לגברים;
★ 3 פעמים בגביעי אירופה לנשים;
★ 3 פעמים במפעלים בין־לאומיים;

1969. הביקור האחרון של דון סאנטיאגו בארנבאו בארץ. צבי רול מעניק לו גביע־הוקרה מיוחד לפני משחק עם ריאל מדריד ביד־אליהו. תמונה זו היה ד"ר רול בוחר לקחת עמו לאי בודד.

★ פעמיים את נבחרת אירופה לציון פרישתם של תני כהן־מינץ (ב־1975) וטל ברודי (1981);
★ 78 מסיבות עתונאים.

כחוט השני עובר בשיחתנו שם אחד של מועדון גדול: ריאל מדריד. אני מבקש ממנו לתמצת למלה אחת את גדולתו של המועדון הזה, והוא משיב: מסורת!

„מכבי ת"א מתנהלת על פי אותו דגם של ריאל מדריד, אבל עם הרבה פחות אמצעים". וכאותו סוחר המתגאה במרכולתו – הוא מוסיף: „בקשרי־החוץ – עולה מכבי על ריאל. עוד לא היה כאן שחקן או משלחת שלא ביקרו בירושלים. זה נשמע אולי באנאלי, אבל זה חשוב לנו במכבי. אנחנו עושים עבודה לא פחות טובה ממשרד החוץ".

שגריר או לא שגריר?

אין פלא שהוא דלוק על ריאל. בארכיונו רשומים 12 ביקורים של הקבוצה המהוללת הזאת בארץ לרגל משחקים בגביע אירופה וביקור נוסף לרגל מפעל־יובל של מכבי ת"א.

והאיש ששבה את ליבו מכולם – היה דון סאנטיאגו בארנבאו המנוח, שהלך לעולמו לפני שנתיים בגיל 80. „הוא סימל בעיני כל מה שריאל מדריד מסמלת: נאמנות, סדר, יושר, הגינות, הצלחה. הכלו".

חבל שדון סאטיאגו לא זכה ליום שבו תידשו ספרד וישראל את יחסיהן. בחייו היה מן הפעילים לרעיון חידוש הקשרים, ועד כמה שידוע – היה בין מפעילי הלחץ על הגנרליסימו פרנקו. בביקורו הראשון בארץ, ב־1968, זכה לארח את משה דיין בבית המלון שבו התגורר. תמונתו של גנרל דיין היתה על שולחנו של דון סאנטיאגו במשרדו שבמדריד. תמונה שגררה בעקבותיה גל ביקורת שלילי נגד „הזקן". גם את ביקורו אצל ראש הממשלה דאז, לוי אשכול, לא שכח הדון ממדריד לציין בכל הזדמנות.

רול מצטער על כך שהזקן לא זכה. זה יכול היה להיות היום המאושר בחייו. ■

שמעון

„את שמעון מזרחי אני משרת נאמנה זה 17 שנה. אני מעריץ אותו. אין עוד דוגמא באירופה ליו"ר העובד כל כך קשה למען מועדונו, ללא כל תמורה. רק מעטים יודעים עד כמה תפקידו קשה ומסובך. כל הכבוד לאיש הזה".

שמלוק

„כשעובדים 20 שנה עם שמלוק ונמצאים עמו בקשר יומיומי, אפשר להבין כי גם בין אחים קרובים זה לזה לא יכולים להיווצר יחסים הדוקים יותר. האיש החדש במחלקת הכדורסל, מוני פנאן, הוא הפתעת חיי. רכש רציני".

חיפה, חיפה

צבי רול. מכבי מגיל 6. חיפה. שחיה אצל יצחק פיסטינר: אתלטיקה אצל קורט מרכס. כדורגל במכבי „שלמה", יחד עם ג'וני הרדי, אשר אלמני, דבי אסנין, יוסף ברגמן. תלמידים בכתה אחת. אליפות ישראל לנוער, גביע „קרנר".

שמואל ביינהקר, אופטיקאי, „אבא" של מכבי חיפה שנים רבות, נתן לו טלסקופים ישנים. מהשעשוע – יצא מקצוע. צבי רול חוזר לגרמניה, שם נולד ב־1933, לומר אופטומטריה בקלן.

אוגוסט 1960. שמלוק, בדרך הביתה מאולימפיאדת רומא, מתעכב בקלן עם חברו אמנון שלאין. „יש כאן מישהו מחיפה, כדאי להכיר", אומרים לו.

„אני חושב שאתגורר בת"א", אומר רול לשמלוק. „תתקשר אתי כשתגיע".

חמש שנים ומשהו חיכה צבי רול לתשובה: „בסדר. בוא".

18 בינואר 1966. צעדים ראשונים במחלקה התל־אביבית. יו"ר – צבי אבידן, אבא של אמנון, היום יו"ר הוועדה המקצועית. עוד חברים בועד המחלקה – נח קליגר ושמלוק. כבר אז מנהל קבוצה.

1967. נח קליגר – יו"ר. פריצת הדרך לפיב"א. הראשון שמצליח לסדר גמר כפול בגביע מחזיקות הגביע.

1969. מכבי „בתקעת" בדרום־אמריקה. אין כסף לחזור. קליגר מפנה מקומו, לא לפני שמישהו (רול) חותם במשרד החוץ בירושלים על ערבות אישית להחזרת הקבוצה מדרום־אמריקה.

ישראל גורל יו"ר למשך שנה אחת. הרוחות נרגעות. ממליץ למנות עו"ד צעיר, שמעון מזרחי, ליו"ר. צבי רול גזבר. כאשר מצטרף אריה ברנוביץ' למחלקה – ידע צבי שהקופה תהיה בטוחה יותר בידיו של אריה.

„ומאז אני עובד עם שמעון".

נשוי לורדה. אב לאורית, סטודנטית בבר־אילן וליוסי – תלמיד שביעית.

תחזיטוטו

נועם בן־ישראל

לאן הולך הכסף?

המחזור האחרון בטוטו היה מחזור שיא בהכנסות, פרסים ומשתתפים. למרות שהמהמרים מתעניינים בעיקר בפרסים – כדאי לדעת מה קורה לשאר הכסף.

42 אחוז, לפחות, מהכנסות כל מחזור מוקצבים לפרסים. לרוב השיעור גבוה יותר כי הטוטו מוסיף כספים, בדרך כלל להגדלת הפרס הראשון. 40 אחוז מההקצבה לפרסים מיועדת לפרס הראשון, והשאר – 20 אחוז לכל אחד מהפרסים השני, השלישי והרביעי.

בעלי התחנות מקבלים 8 אחוז מההכנסה. הסוכנים האזוריים – שכל אחד מפעיל 50–150 תחנות (מספר התחנות בישראל כ־1600) – מקבלים 4 אחוז בערך.

הוצאות הפעלת מערכת הטוטו – בדיקת הטפסים, צילום וכו') מהווהת בערך כ־5 אחוז מההכנסה. עוד 5 אחוז מיועדים לפירסום, מע"מ ולקרן ציור. השאר – 37 אחוז בערך מיועד לספורט. השבוע, למשל, קיבל הספורט הישראלי מהטוטו כמיליון ורבע דולאר.

מי שחושב על מצוקת קבוצות הכדורגל כדאי שיידע כי ההתאחדות מקבלת מהטוטו למעלה מ־20 אחוז מכלל הכסף המועבר לספורט הישראלי. מה נעשה שם בכסף הזה – לא נוגע למדור זה.

מחזור גביע

השבוע תחול הפסקה במשחקי הליגות לאומית וארצית – והטוטו מתמקד איפוא במשחקי הגביע. חשוב לזכור כי נלקחת בחשבון התוצאה בתום 90 דקות ולא אחר הארכה.

תחזית למחזור 28

1. הפועל חדרה – הפועל ת"א. המוליכה הלאומית מביאה עמה אוירת חג לחדרה. הקבוצה הביתית מפורסמת כ"מצבי הרוח" שלה ויכולה אף לנצח. משולש.

2. ביתי"ר י־ם – בית"ר ת"א. אם משחקי הליגה והגביע היו מתקיימים רק במגרשה הביתי, היתה בית"ר י־ם זוכה ב"דאבל" כמעט מדי שנה. נתחון לירושלים.

3. עכו – כפר סבא. משהו קרה לכפ"ס: בחודשים האחרונים אינה מצליחה לנצח ואינה משחקת כמו בתחילת העונה. משולש.

4. באר שבע – אור יהודה. משחק קל לניחוש. גם הפער בליגות, גם הביתיות וכל גורם אחר מורה על נצחון לב"ש.

5. הכח – הפועל פ"ת. נצחון לפ"ת. המגרש הנוח של הכח והעובדה שמעט צופים באים למשחקים שם מבטלים את יתרון הביתיות.

6. מכבי חיפה – הפועל טבריה. 1. למה הייתם מצפים אחרי ה־4–1 של השבת האחרונה?!

7. בני־יהודה – בית"ר נתניה. הנתיינתים באים לשכונה ל"בחינת בגרות". הם כבר הוכיחו שביכולתם לעשות הכל. משולש.

8. מכבי חדרה – מכבי שעריים. כמו עם הפועל חדרה – הפועל ת"א, אנו מציעים כאן משולש. אין להתעלם מהביתיות, ממצבה של שעריים בליגה ומהעובדה שלפני שלוש שנים היא שיחקה באותה ליגה.

9. עמידר – מכבי נתניה. משחק קשה לניחוש. אלי תגר ורחמים שלום מכירים כל ס"מ במגרש הצר [illegible] ואוהבים אתגרים. משולש.

10. מכבי פ"ת – הפועל חולון. פ"ת מתחזקת משבוע לשבוע ותנצח את חולון החושבת בעיקר על הליגה.

11. בית"ר ב"ש – מכבי יפו. 1. שבועות אנו טועים בניחושיה של יפו. בשבוע שעבר היא "הפילה" אותנו ומנעה 13. משולש.

12. הפועל ירושלים – כפר שלם. נציגת ליגה ב' עשתה את שלה והגיע לשלב כה גבוה. למרות מצבה של ירושלים בליגה – אנו מעניקים לה כאן נצחון.

13. קרית־אתא – יבנה. גם כאן מוצע משולש. לקבוצה הביתית מסורת של הפתעות בגביע ואולי תצליח כך גם הפעם.

הליגה הלאומית

(לאחר המחזור ה־20)

.1	הפועל ת"א	16–35	41
.2	מכבי חיפה	15–30	38
.3	בית"ר י־ם	22–31	34
.4	בני־יהודה	10–12	33
.5	מכבי ת"א	20–27	30
.6	הפועל ב"ש	12–17	30
.7	שמשון ת"א	24–25	29
.8	מכבי פ"ת	27–27	28
.9	הפועל פ"ת	25–27	27
.10	מכבי נתניה	24–27	25
.11	מכבי יבנה	22–16	25
.12	הפועל כפ"ס	27–25	24
.13	מכבי יפו	26–15	19
.14	הפועל י־ם	32–21	18
.15	הפועל חיפה	33–13	17
.16	מכבי שעריים	24–11	16

הליגה הארצית

(לאחר המחזור ה־20)

.1	בית"ר נתניה	17–36	41
.2	בית"ר ת"א	19–34	38
.3	הפועל לוד	17–25	34
.4	מכבי עמידר	13–19	33
.5	בית"ר רמלה	12–18	32
.6	"צפרירים" חולון	18–22	32
.7	הפועל טבריה	23–21	29
.8	הפועל עכו	15–20	26
.9	הפועל חדרה	20–21	26
.10	הפועל ר"ג	22–21	25
.11	רמת־השרון	26–23	25
.12	הכח ר"ג	26–16	24
.13	הפועל מרמורק	29–20	21
.14	הפועל יהוד	21–14	17
.15	בית־שמש	27–14	15
.16	בית"ר חיפה	31–12	9

הצעות השבוע

שיטות מלאות

משחק	סולידי	הפתעות	הגיוני	לעשירים
1	X 2	X	2	1 X 2
2	1 X	1 X	1 X	1
3	X	1 X	1 2	1 X 2
4	1	X	1 X	1 X
5	1 X	1 2	2	1 X 2
6	1	1 X	1 X	1
7	X	2	1	X 2
8	1	X	X	1 X
9	2	1 X	1 2	2
10	1 X	1	1 X	1
11	2	1 2	1	X
12	1	X	2	1
13	2	1	1 2	X 2
שלשות	—	—	—	3
כפולים	4	6	7	4
טורים	16	64	128	432

שיטה מצומצמת

משחק	בסיס	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1 X 2	2	X	1	2	X	1	2	X	1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2
4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
5	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	1 X 2	X	1	2	1	2	X	2	X	1
8	1 X 2	1	2	X	X	1	2	2	X	1
9	1 X 2	2	2	2	X	X	X	1	1	1
10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
11	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2
12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
13	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2	1 X 2

שלשות 7
כפולים —
טורים מלא 2187
טורים בשיטה המצומצמת 243

„פטיש אוויר"

פרנק ברונו. „בוגר" העולם התחתון ובתי־כלא...

כך מכנים את פרנק ברונו, מי שהשכיב בתוך 110 שניות את גרי קוצי, הדרום־אפריקני שהיה בעבר אלוף העולם במשקל כבד. האנגלים מקווים שבתוך זמן קצר יהיה להם אלוף עולם משלהם. אחרון האנגלים שהחזיק בכתר העולמי היה בוב פיצימונס. זה היה לפני 89 שנים...

אלכס דורון

פראנקלין (פראנק) ברונו – לשעבר נער־כנופיות, עם ילדות עשוקה, „בוגר" העולם התחתון ובית־כלא – נזקק בשבוע שעבר רק ל־110 שניות, כהן הפעיל את אגרופי־המחץ שלו בעוצמת־שיא – כדי לאותת ולהזהיר, שהוא כבר מוכן לאתגר הגדול של חייו: ההסתערות על כתר אליפות העולם במשקל כבד.

ברונו, 24, ממשפחה שמוצאה בג'מייקה, „חיסל" בסיבוב הראשון את יריבו המנוסה ממנו, גרי קוצי, 30, יליד דרום־אפריקה ואלוף העולם לשעבר, ואמרגניו שמתכוננים לשכור למענו את איצטדיון הכדורגל הלונדוני „וומבלי", שבו ניתן „לדחוס" עד 100 אלף צופים – לקרב אפשרי על הכתר. „אנו מתקרבים למטרה שהוענו לעצמנו לפני ארבע שנים. פראנק יהיה אלוף העולם", מיהר האמרגן הלונדוני מייק בארט להודיע.

למעשה כבר נקבע מועד לקרב ב„וומבלי", נגד טים וויית'רספון, אלוף העולם המוכר בידי ההתאחדות העולמית (WBA) – אך עתה צצה באופק שערורייה, הנוגעת בזכויות שידור בטלוויזיה וגם בשימוש אסור בסמים, בהם מעורב טים – וכל התוכניות על „וומבלי" ירדתו. כמו כן לא ברור אם פראנק „יסתער" רווקא עליו, אולי על מישהו אחר, שיקבל לידיו את הכתר ממנו יורח טים, בהליך משמעתי מזורז.

„פטיש אויר"

ברונו היה גאה מאד על נצחונו המהיר כברק. מעולם בעבר, לא הצליח מישהו לעשות כדבר הזה לקוצי, אלוף העולם ב־1983 למשך 15 חודש – שזה היה הפסדו החמישי ב־35 קרבות – אבל השני בנוק־אאוט. ברונו רשם נצחון 28 (27 מהם בנוק־אאוט). מאזנו כולל עוד תיקו אחד ואף לא הפסד.

„ניוז אוף דה ווארלד" הלונדוני מדד לפני כשנתיים את עוצמת המהלומה של ברונו – ומומחי האיגרוף שנשכרו למטרה זו הדביקו לו את הכינוי: „פטיש אויר". בעזרת מיכשור מיוחד נמצא כי מהירות המהלומה שלו מגיעה בתוך שנייה ל־320 קמ"ש. במיוחד רבת עוצמה היא הימנית שלו. עוד נמצא כי בהנחתת נוק־אאוט הוא מפתח כוח השווה למהלומת פטיש במשקל 5 ק"ג. „מכה כזו מסוגלת להבקיע קיר – ולעשות בו חור".

ברונו טוען כי האיגרוף הציל את חייו – ואילמלא עיסוק ספורטיבי זה שהעשיר אותו, עד כה, ביותר משני מיליון דולאר – הוא היה עתה מבלה את ימיו בכלא, או במוסד סגור למכורי־סמים. הוא גדל ברובע עוני בדרום־לונדון והספיק כבר בכתה ה' (בהיותו בן 11 בלבד) לנעוץ את אגרופו, במהלומה אדירה ומדהימה, בפניו של מחנכו – הישג שאינו רשום במאזנו. כבר בגיל צעיר מאד, כאשר חבריו ברחוב כינוהו „מינהרת בלקוואל", על־שם המינהרה שמתחת לנהר התמזה („זה בגלל האף הגדול, השחור והרחב שלי. אבל אחרי כמה מכות טובות הם הפסיקו עם זה") – הוא נתפרסם בכוחו העצום בהשוואה לגילו.

התפילה של אמא

תוקפנותו ואלימותו המופגנת, ביטאו, כך אומרים הפסיכולוגים, חרדה לגורל אביו שגסס כמה שנים. אמו, אחות במקצועה, ניסתה למשוך את הבן הסורר לבקר מדי יום א' בכנסייה – והיא נוהגת עתה להתפלל לשלום יריביו בזירה „שרק לא יאונה להם כל רע; שרק ייצאו בשלום מידיו". מעשי האלימות הביאוהו בשלב מוקדם מאד של חייו אל מאחורי סורג ובריח. בכלא הנוער, בילה כמה שנים (עד גיל 16) במשטר קשות מאד, אולץ לצחצח יום־יום את נעליהם של חמישה נערים מבוגרים ממנו ונצטווה לעמוד בדום מתוח, כל אימת שראה באופק את מנהל הכלא.

בסופו של דבר, החינוך הנוקשה הזה, הועיל לו. תקופת־מה התחנך בפנימיה שבה למד להוציא את עורפי המרץ שלו באיגרוף ובעבודות יומיות ש„המציא" המנהל הנוקשה. התוצאה: עתה כבר מדברים בלונדון אך עדיין בזהירות רבה, שברונו עשוי להיות בקרוב־מאד אלוף העולם הבריטי הראשון במשקל הכבד, מאז בוב פיציסמונס לפני 89 שנה (וניצח בנוק אאוט בסיבוב ה־14 את ג'יימס ג'יי. קורבט).

לפני שנתיים החל ברונו לדבר גלוי שבתוך שלוש שנים יהיה אלוף העולם – ולשם כך גם שינה את טעמו והתנהגותו. עתה אומרים עליו שהוא „אזרח לדוגמא". עברו – נשכח, נמחק כליל מהזכרון הקולקטיבי. מנהלו, טרי לואלס, נעשה מחנכו, והוא מרחיק לכת עד כדי כך, שמעת לעת יושב מולו וקורא לפניו קטעים נבחרים מספר פילוסופיה סיני על אמנות המלחמה. מסתבר כי זה „נכנס" יפה יפה למוחו של ברונו.

יריב האימונים שלו, לרוי ריכס – שהיה בעבר יריב האימונים של לארי הולמס – טוען כי לברונו, 1.90 מ', 103 ק"ג, חזה של 108 ס"מ שמגיע ל־116 ב„ניפוח שרירים" ו־41 ס"מ בהיקף שריר הזרוע – יש מהלומה חזקה פי כמה משל הולמס, לשעבר אלוף העולם (של מועצת האיגרוף).

מידה לא קטנה של שקט הוסיפה לחייו נערתו הלבנה ובתם המשותפת ניקולה. „לאחר שאהיה אלוף נתחתן רשמית", הכריז השבוע. הם נפגשו לפני שש שנים, כזירה־ציבורית להחלקה על קרח. היא „גלשה" אליו ונתקעה בו. והוא הגיב בחיוך סלחני – ומאז הם יחד.

באנגליה אומרים שהוא „תקוותה של אומה". בקייץ נרע אם היא תתגשם. ■

מסלולי המכשולים בתחרויות ה־B.M.X בעולם, הם בעיקר ניצול נכון של תנאי הטבע והקרקע – ומזכירים לרבים את מסלולי הכושר הגופני בצבא; רק שעוברים אותם מהר יותר ועל גלגלים ■ כדאי להכיר אותם למרות שאין לנו כאלה, עדיין ■

אלופי הבי.אמ.אכס. אוהבים את הטבע – ומנצלים אותו לצרכיהם. קפלי קרקע, עצים, אבנים – משמשים אותם לבניית מסלולים מיוחדים במירוץ. הם מזכירים מסלולי־כושר בצה"ל.

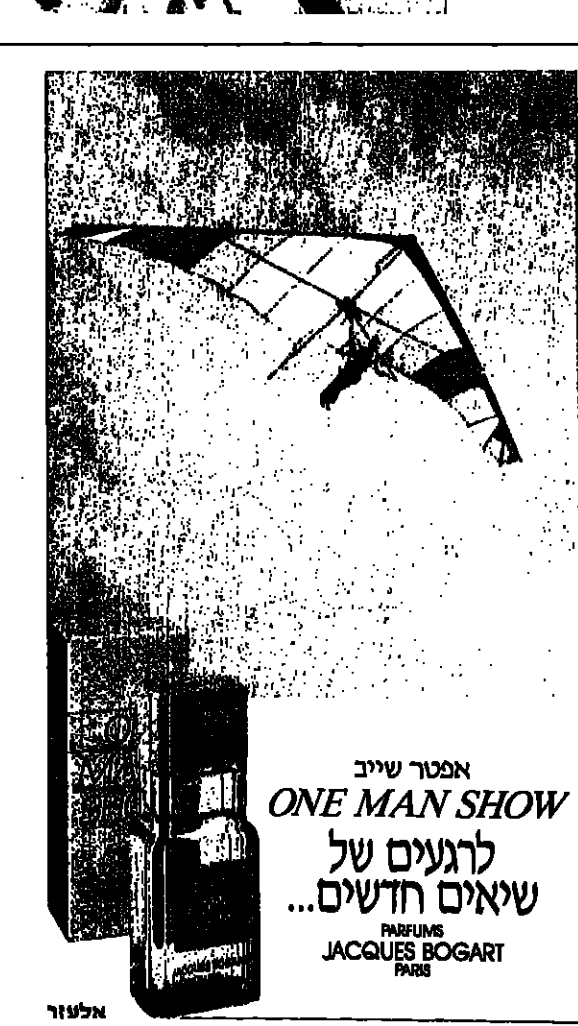
הנה לדוגמא מסלול (א) המובא כאן. הזינוק וקו הסיום, סמוכים זה לזה (מימין). התחנה הראשונה היא גשר עץ (1). עולים עליו ב„מכה אחת", כלומר לאחר רחיפה שבאה בעקבות רכיבה מהירה מאד והרמת הכידון. ה„קונץ" כאן: להגיע ברחיפה, עד אמצע הגשר. זה מזכיר עליית מתעמלות על קורה. אחר כך בא „קיר המוות" (2), אם כי עוברים אותו כמו שעוברים קיר רגיל, בצבא. בתרגיל הזה יש גם היפוך. הקטע הבא כולל מסלול עקלתון, סלאלום (3), בין אבנים ששיאו בין עצים (4). כאן גם מנצלים קפל קרקע כמורד, וערימת אבנים המסמנות את התוואי. הסיום של הקטע הזה – מיתקן עץ, דמוי מתח שעוברים אותו ב„גלישה", צמוד־צמוד לקרקע, ולא ברחיפה מעליו (5). המיתקן הזה חייב להיות נמוך ככל האפשר. המשכו – תעלה, שאפשר למלא אותה במים, כדי להעניק תחושה של... נחל (6). חולפים מעליה ב„ניתור". לאחר שעוקפים עץ וקבוצת־אבנים, מטפסים על ערימת עצים שהוכנו מראש וסודרו כמדרגות (7). זה בשביל „לקפוץ" קצת, מדרגה־מדרגה... משם, חזרה לגשר, אך מבלי לעלות עליו – והסיום (8).

זמן המאכסימום במסלול כזה: 30 שניות מבלי „להוריד רגל" מהדוושה. מי שעושה זאת בפחות מזה – נמצא עלמסלול־ההצלחה ומסוגל לקבוע שיא.

מסלול אירופי

מסלול פחות מסובך (ב) נוסה באחת מתחרויות הצמרת של אירופה, אשתקד. יש בו ניצול קפלי קרקע בלבד, ללא עצים, אבנים וגשרים. העקרון כאן: רכיבה בעקלתון (סלאלום), עליות וירידות ופניות S. המתכננים מצאו כי ניתן לעבור מסלול כזה ב־38 שניות. העיקר כאן זו המהירות, פחות פעלולים. „צריך להיות משוגע כדי לנצח כאן", התבטא אחד המשתתפים בתחרות. ■

מכוניות

אדוארד אטלר

ניקי לאודה – שלוש פעמים אלוף העולם במכוניות מירוץ, 24 נצחונות בגראנד פרי מאז 1971 – ישב על שפת הבריכה באילת, ניסה ליהנות מהשמש החורפית הנפלאה – כאשר אירופה ממנה בא בטיסה מיוחדת, היתה קפואה, מושלגת ודוחה – וריבר בשלווה ותוך ליגלוג עצמי, על כך ש„ציפצף" זה עתה על 5.5 מיליון דולר שהציעו לו, בתמורה למלה „כן".

קבוצת ברבהם BMW ניסתה לפתותו בסכום העצום והמדהים הזה, כדי שימשיך להשתתף העונה ב„גראנד פרי". אך לאודה – בלי ספק אחת הדמויות הבולטות ביותר בין כוכבי המסלול – החליט „לצאת מזה", סופית. הוא כבר פרש ב־1979 אבל חזר ב־82' וניצח בסערה ב־84', במה שזכה לכינוי: „הקרב הצמוד ביותר אי פעם".

„אין בדעתי לחזור ולהתיישב מחדש במכונית החר מושבית, לחבוש קסדה, ללבוש סרבל ולסבול את החום המעיק כמו מטורף. אני מעדיף עכשיו לצלול לים שליד ביתי באיביזה, ספרד ולנהל את חברת התעופה שלי 'לאודה אייר'. מעת לעת אני מטיס בעצמי את מטוסי ה'בואינג' שלנו, בעיקר ליוון. כך באתי גם לאילת. 128 הנוסעים שהיו במטוס שלי, גילו אותי לפתע מעל הים – ומאותו רגע היו כמעט כולם בתא הפיקוד שלי ולא נתנו לי מנוח. כולם רצו חתימה למזכרת. חתמתי יותר מאשר אחותי התגאים...", סיפר לאודה, לגם מכוס המיץ הגדולה שהונחה לפניו ואמר כי בעוד כמה שעות עליו לחזור ולטוס לאירופה

לאודה באילת וברקע המטוס שהטיס אותו לישראל. (הצילומים, של איתמר גרינברג – באדיבות הירחון „טורבו")

ניקי באילת

„וזה עושה לי רע על הלב, כי באילת שלכם נהדר, במיוחד עכשיו".

יועץ מקצועי

הוא מיעט לחשוף את ריגשותיו אבל הסכים לספר על מעשיו בעבר והביע את דעותיו על הנעשה עתה במקצוע־הקודם־שלו. לפני כחמישה חודשים פרש סופית מההגה, השתתף בארה"ב ובצרפת בצילומי הסרט „מאה השנים" וצבר שעות טיסה ל„בואינג".

כדי שלא להתרחק כליל מהמכוניות, הסכים לשמש עוד שלוש שנים, על פי חוזה מיוחד, יועץ למירוצי „פורמולה 1". הוא מסייע בקבלת ההחלטות הטכניות המורכבות. במהלך המו"מ שבה ועלתה מחדש ההצעה המפתה, כי ה„בוסים" של ברבהם היו מוכנים להמשיך ולהעסיק „זקן" בן 36 כניקי לאודה האוסטרי, דייקן, מנוסה וקר מזג ברגעים קריטיים – שהועדף על פני צעירים חזקים פיסית, ומבטיחים, כרה־אנג'ליס (27) או פטרזה (31). אבל

שניהם מצאו מקומם בסופו של דבר בקבוצה. דה־אנג'ליס בא מ„לוטוס". פטרזה מ„אלפא רומיאו".

האם יצליחו שניהם, שעד כה נהגו בצילם של הגדולים, להוליך את קבוצת ב.מ.וו. להשגים, עם המכונית החדשה שלה BT 55, שבה השקיעו הגרמנים מיליונים רבים?

לאודה משבח את המכונית הזאת: „על הנייר (בדקתי, בקריאה בלבד, את מיפרטיה הטכניים) היא מצויינת. אילו המשכתי ב'פורמולה 1', היה בדעתי להריץ אותה. אבל החלטתי סופית, לצאת מזה. הב.טי.55 היא מכונית העתיד, אם כי יתכן שבמהלך העונה, יתעוררו כמה בעיות־בטיחות ואמינות

בתיבה החרשה, בעלת שבעה הילוכים. ה־55 נמוכה מקודמתה הב.טי.54, אך חזקה ממנה. כמו כן – מגלה לאודה – השינויים הוכנסו בשילדה ובמנוע וגם בצורה האווירודינאמית."

תוך כדי התייחסות לנתונים טכניים, הפליג לרגע לאודה לעבר הרחוק ונזכר: „בעת הגראנד פרי של דרום־אפריקה, עמדתי באזור התיקון של מסלול הקיאלאמי. נלסון פיקה נהג בבי.טי.54. הוא נכנס במהירות מסחררת כדי להחליף צמיגים. מערכת המעצורים שלו בערה. כמו אש חיה. המכונאים קפצו אליו מכל הצדדים. אחזו במטפים. בסופו של דבר, לא החליפו את הריסקיות. חבל על כל שנייה בשעון־הזמן של המהירות. הרכיבו גלגלים חדשים וזה סון 'המריא' לדרכו".

יש, מן הסתם, סיבה תת־הכרתית לכך שלאודה מתרשם עמוקות מסכנה ואש חיה שהרי הוא עצמו נשרף כמעט כולו, בנירנברג ב־1976. ורק נס ניצלו חייו... מאז זה „יושב לו על הראש".

אות אזהרה

„למרות האמצעים הבטיחותיים הרבים שננקטו – מרגיש לאודה – מתרחשים אסונות לא מעטים במסלולי המירוצים. גורלם המר של ז'יל ז'לנאב וסטפן בלוף, נהגי הגראנד פרי המנוסים שקיפדו חייהם על המסלול – חייב לשמש אות אזהרה לאחרים".

כמה שונים נהגי הגראנד פרי מנהגי הראלי?

לאודה: האחרונים, יהיו מהירים ואמיצים ככל שיהיו, פוחדים ממירוצי־מסלול, לא רק מסידרת הגראנד פרי. הם חוששים לנסוע במרחק של סנטימטרים מעטים מריכבו של היריב שלפניהם. הם חוששים מ„כניסותמשותפות" לסיבובים. מכוניות מתחרות שאינן רוצות לנסוע אחרי זנבו של המוביל, מבצעות סיבובים בקווים מקריים, וזה מסוכן. אבל מנגד, נהגי הפורמולה פוחדים מהראלי...

לאודה סירב להתייחס לסכנות שבמירוצים, בהם משתתפים כלי רכב בעלי מנועים אדירי עוצמה של 1000 כ"ס. הצמיגים לא נשתנו וכך גם המיתלים, חרף הנסיון הרב שנצבר בשנים האחרונות. הבעייה היא, שגם המסלולים עצמם לא שונו, פרט לחרקונים שיגרתיים שנעשו בהם.

„עונת 86', אמר – בתשובה לשאלה למה הוא צופה בעונת התחרויות הקרובה – תהיה לבטח יוצאת מהכלל. יהיה מעניין מאד. כי לא חלו שינויים רבים. אלן פרוסט וקקה רוסברג שואפים לבכורה. רוסברג מהיר מאד, בעל בטחון עצמי ניכר. פרוסט טיפוס קשוח והמתכנן שלו קשה עוד יותר. צריך להיות דיפלומאט כדי למנוע את הבנות כצוות שלהם. המאבק ביניהם יאט את פיתוחה של מכוניות העתיד. יחד עם זאת אני צופה שסנה יצבור נצחונות רבים העונה".

לפני שהמריא מאילת („אם לטוס אז לטוס בשמיים", העיר בחיוך) הש איר איפוא לאודה את הרושם כי פרישתו מהמסלול, עתה, היא כנראה יותר מסמלית. הוא סגר כזה עידן – ופתח עידן חרש, בלתי נודע, ערייו. ■